

Naša anketa

Dňa 24. januára slovenské médiá priniesli informáciu, že minister zahraničných vecí Miroslav Lajčák nebude kandidovať za prezidenta SR. Pre Pravdu.sk povedal: „Zamyslel som sa nad tým a výsledkom bolo len potvrdenie mojej pozície, že naozaj nie.“ Čo myslíte, zohral pri tomto jeho uvedomovaní si aj postoj členov SZPB, ktorí mu nemôžu odpustiť nepodporenie slovenskou diplomaciou rezolúcií OSN zabráňujúcich glorifikácii fašizmu?

Igor Kovačka, predseda ZO SZPB, Sklabiňa:

– Bolo by jednoduché odpovedať na túto otázku ak by pán Lajčák v OSN zaujímal svoje vlastné stanovisko k téme glorifikácie fašizmu. Som presvedčený, že on osobne má k téme fašizmu vyhranené stanovisko, minimálne také, ako ostatní členovia SZPB. Z môjho pohľadu mohol pokojne kandidovať na prezidenta – on si však asi rozumie a jeho odmietnutie kandidatúry na funkciu prezidenta určite nebolo ovplyvnené iba touto témou. Jeho postoj a konanie v OSN vychádza z funkcie ministra zahraničných vecí, ktorú zastáva. To znamená, že ak nepodporil rezolúciu OSN o glorifikácii fašizmu, reprezentoval názor a stanovisko politického vedenia našej republiky. A práve tu treba spozornieť – kto nám to tu v republike vlastne šéfuje?!

Ján Pacek, predseda ObIV SZPB, Banská Bystrica:

– Myslím si že pán Lajčák po skončení terajšieho mandátu predsedu VZ OSN bude mať ponúk na doživotný post od iných organizácií svetového významu a nie postu prezidenta SR, ktorý je ovplyvňovaný rôznymi západne orientovanými radcami. Zdržanie sa hlasovania u väčšiny členských krajín EÚ znamená len jednotný postup týchto krajín v politickom boji proti Ruskej federácii. Je len smutné, že aj naša krajina sa nechala zatiahnuť do tohto špinavého politického osočovania a znevažovania Ruska, čo máme možnosť vycítiť v informáciách od väčšiny oznamovacích prostriedkov či TV alebo z novin. Jasný postoj nášho SZPB proti glorifikácii fašizmu a jeho ľudského režimu u nás v rozhodovaní M. Lajčáka „byť, či nebyť prezidentom SR“ nezohral žiadnu rolu, alebo snáď si niekto myslí, že z horných 10 000 sa našimi pripomienkami a postojmi niekto zaoberá?

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava: – Súčasní politici stoja o záujem ľudí, keď sú voľby. V iných prípadoch ich zaujíma názor „mienkotvorných médií“.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Pes na podpore

Za bezbrehú lásku domácich psíkov by im pokojne mohli aj platiť. Zaslúžene. A jednému sa to dokonca stalo.

Michael Haddock je majiteľ vlčiaka. Ostal zaskočený, keď v schránke objavil list z úradu práce, kde jeho psíkovi Ryderovi vymerali podporu v nezamestnanosti vo výške 360 dolárov týždenne. Vraj pracoval pre istú reštauračnú sieť v americkom meste Detroit.

Aj by sa potešil, ale o nič také úrady nežiadal a pochyboval, že by psík v prvom rade zvládol náročné zmeny v gastro biznise, alebo v druhom rade, že by vôbec zvládol podať žiadosť tohto typu. Kontaktoval preto spomínaný úrad, čím odhalil podvod. Jeho páchatel síce zatiaľ nie je známy, ale úrad v súčinnosti s políciou po ňom pátrajú. Ryder je teda bez finančnej podpory úradu práce. A možno si za ňu už vyhlíadal nejakú šťavnatú kosť.

A. Mikundová, zdroj: freep.com

V Hostí sa konal najstarší protifašistický memoriál

Nazýva sa Memoriál Michala Jurku a Michala Olejára a tento rok sa konal jeho 73. ročník.

Podujatie je pamiatkou na smutné udalosti z 15. januára 1945, kedy v obci Hostie pri prestrelke zahynuli dvaja partizáni z východného Slovenska. Miestom ich posledného odpočinku je miestny cintorín a o ich spoločný hrob sa s úctou starajú členky ZO SZPB v Hostí.

Tento rok sa podujatie začalo omšou za padlých partizánov v nedeľu 14. 1. 2018. Po nej boli položené vence na hrob partizánov od členov tunajšej ZO SZPB a delegácie ObIV SZPB, ktorú viedol jeho predseda Jozef Havel.

Následne účastníci pietnej spomienky prišli k pamätníku v strede

obce, pri ktorom držali čestnú stráž príslušníci 12. mechanizovaného práporu z Nitra. Tu po štátnej hymne za zvukov dychovej hudby Hostianka položili veniec predseda ZO SZPB v Hostí Martin Benček, starosta obce Peter Štepiansky, predseda NSP Milan Belica, predstaviteľka veľvyslanectva RF v SR Jelena Jepišina a za ministerstvo obrany a ozbrojené sily plk. Radoslav Ivančík a brigádny generál Miroslav Lorinc. Spolu s nimi úctu padlým zložili predstavitelia okresných organizácií strany SMER-SD, SNS... Prítomné boli aj delegácie ZO SZPB z Nitra, Vrábels, Zlatých Moraviec a Topoľčianok.

Na štart tradičného januárového memoriálu sa postavilo 148 bežcov od škôlkarov až po veteránov nad 60 rokov. Boli to pretekári nielen z okolia Hostia, ale aj z Trnavy, Trenčína, Piešťan, Nových Zámkov, B. Štiavnice, Handlovej, Modry, Nitra a pod.

Počas preteku sa ostatným účastníkom predstavili členovia Klubu vojenskej histórie Nitra v dobových uniformách Červenej armády, nemeckej armády a partizánov a spolu im predviedli ukážky dobových zbraní a vojenskej techniky. Prítomní o to prejavili veľký záujem.

Aj toto je dôkazom, že spomienka a úcta Hostianov voči vlastnej minulosti je stále živá a objektívna. –MB–

Všímajme si!

Podľa článku II Dohody medzi RF a USA o opatreniach na ďalšie znížovanie a obmedzenie strategických útočných zbraní mal byť k 5. februáru 2018 celkový počet strategických útočných zbraní Ruska a USA stanovený Dohodou nasledovný:

- 700 hlavíc medzikontinentálnych balistických rakiet a balistických rakiet odpaľovaných z ponoriek, ako aj strategických bombardérov v operačnom nasadení;
- 1 550 hlavíc pre strategické bombardéry a bojových hlavíc pre balistické rakety odpaľované z ponoriek v celkovej pohotovosti a jadrových hlavíc balistických striel v operačnom nasadení, ktoré sú zaevidované k strategickým bombardérom;
- 800 hlavíc pre odpaľovacie zariadenia medzikontinentálnych balistických rakiet, rakiet odpaľovaných z ponoriek v operačnom nasadení a strategických bombardérov v operačnom nasadení a v celkovom počte;
- Ruská federácia si splnila záväzky vyplývajúce z Dohody o znížení strategických útočných zbraní. Celkový stav jej arzenálu k 5. februáru 2018 je nasledovný:
 - 527 hlavíc medzikontinentálnych balistických rakiet, balistických rakiet odpaľovaných z ponoriek v operačnom na-

sadení a strategických bombardérov v operačnom nasadení;

- 1 444 hlavíc pre strategické bombardéry, hlavíc pre balistické rakety, odpaľované z ponoriek a jadrových hlavíc, ktoré sú zaevidované k strategickým bombardérom;

- 779 hlavíc pre odpaľovacie zariadenia medzikontinentálnych balistických striel v celkovej pohotovosti a strategických bombardérov v pohotovosti a v celkovom počte;

Ruská federácia berie na vedomie vyhlásenie Spojených štátov amerických o dosiahnutí celkových kvantitatívnych úrovní. Zároveň konštatuje, že deklarované dosiahnutie ukazovateľov stanovených Dohodou Spojené štáty americké dosiahli nielen vďaka reálnemu zníženiu zbrojenia, ale tiež vďaka rekvalifikácii časti odpaľovacích zariadení SLBM – z ponorky odpaľovanej balistickej rakety, nesúcej jadrové hlavice „TRIDENT II“, a strategických ťažkých bombardérov B-52N.

Na základe toho ruská strana nemôže potvrdiť uvedenie tohto arzenálu – balistických rakiet odpaľovaných z ponoriek a jadrového vybavenia strategických bombardérov – do stavu požadovaného v zmysle bodu 3 časti I. tretej hlavy Protokolu k Dohode. Rovnako sa to týka aj svojoľnej rekvalifikácie šachtových odpaľovacích zariadení, určených na odbornú prípravu, na „výcvikové šachty“, ktoré v Dohode nie sú zahrnuté. Velvyslanectvo RF v SR

Prítomnosť USA v Sýrii je hrozbou...

Turecký prezident R. T. Erdogan sa nazdáva, že vojenská prítomnosť USA v Sýrii môže byť smerovaná proti Turecku, Iránu a Rusku.

Vyhlásil, že USA majú „účty“ voči Turecku, Iránu a Rusku, keďže ponechávajú svojich vojakov v Sýrii aj po vyhlásení o svojom víťazstve nad IS, uvádza RT s odvolávkou sa na list Habertürk. Poznamenal tiež, že Turecko bude „tvrdostat“ a jeho vojaci budú „razantne konať“, kým „terorizmus môže ohrozovať našu bezpečnosť“.

Podľa RT, 6. 2. 2018

Bývalý minister obrany USA ľutuje

Bývalý minister obrany USA William Perry (minister v rokoch 1994–1997) počas prezentácie svojej knihy v Moskve „Moja cesta na okraji atómovej priepasti“ (voľný preklad) vyhlásil, že ľutuje bombardovanie Južoslávie silami NATO v roku 1999.

„Udialo sa to tak dávno, že mi je o tom už ťažké uvažovať. Bolo to..., v 1999-tom... Áno,“ odpovedal Perry na predmetnú

otázku po krátkom odmlčaní sa. Osobitne mu je ľúto „neúmyselného“ zbombardovania čínskeho veľvyslanectva. „Ľutujem, že som bol v Číne, keď sa to stalo. Veľa som sa o tom napočúval...“ dodal.

Podľa ria.ru, 6. 2. 2018

Európa zhodnotila pravdepodobnosť vojny s Ruskom

Pravdepodobnosť vojny Ruska a Európy narastá, hovorí sa v referáte na mnichovskú konferenciu o bezpečnosti, ktorá sa bude konať 16.–18. 2. 2018. Text prerozpráva express.co.uk.

V dokumente s názvom „Do krajnosti a späť“ (voľný preklad) sa hovorí, že riziko neúmyselnej ozbrojenej zrážky medzi Moskvou a Západom sa zvyšuje vďaka nedodržaniu dohôd o kontrole výzbroje, rozmiestňovania dodatočných síl a rastu na-

pätia okolo vojenských cvičení. „Chyby a nedorozumenia môžu v tejto hroznej situácii prerásť do vojny,“ hovorí sa v referáte.

V texte sa tiež hovorí, že proces normalizácie Ruska so Západom komplikuje konflikt na východe Ukrajiny. Rozhodnutie

USA o dodávkach smrtiacich zbraní Kyjevu ohrozuje „zabetónovanie“ stavu, myslia si autori referátu.

V referáte „Do krajnosti a späť“ sa tiež hovorí, že rad členov EÚ čoraz častejšie vyjadruje skepsu ohľadne procesu eurointegrácie, a Poľsko s Maďarskom sú v „priamej konfrontácii“ s Bruselom.

- r -

Strašia nás Ruskom, ale globálna hrozba prichádza z USA

Docent Eduard Chmelár je zdesený z toho, že európski lídri vôbec nereagujú na novú americkú jadrovú doktrínu. Je to podľa neho globálna hrozba. Namiesto toho strašia obyvateľstvo Ruskom a paranoidne zveličujú hrozby z východu.

„Týždeň som čakal na to, či EÚ alebo nejaký jej predstaviteľ na úrovni šéfov štátov a vlád zareaguje na novú jadrovú doktrínu Spojených štátov, ktorá vážnym spôsobom mení medzinárodné bezpečnostné prostredie a sľubuje vývoj nových nukleárných zbraní... Neozval sa však vôbec nikto,“ píše Eduard Chmelár.

Ako ďalej uvádza, už aj ame-

rickí jadroví vedci týždeň pred zverejnením nových nukleárných plánov Donalda Trumpa vydali vyhlásenie, v ktorom varovali, že tak blízko k zániku bolo ľudstvo naposledy v roku 1953, keď vrcholila studená vojna.

Podľa Chmelára európski lídri berú túto hrozbu na príliš ľahkú váhu a nijako nekritizujú zmilitarizované Spojené štáty ame-

rické. Pričom Vladimir Putin je oveľa predvídateľnejší než nevyspytateľný Trump. „Len človek zaslepený propagandou to nechce vidieť,“ uvádza Chmelár.

Následne skritizoval Európsku úniu, ktorá podľa neho už nie je mierový projekt. „Jej politika je len prenášaním vojen do iných častí sveta. Problémy, ktoré sme zasiali najmä na Blízkom východe, však na nás teraz doľahli plnou silou v podobe alarmujúceho nárastu počtu utečencov.“

HSP, 10. 2. 2018 (výňatok)

V čom je zhoda USA a fašistického Nemecka

Americká armáda, ako aj armáda fašistického Nemecka pred 75 rokmi, sa považuje za najlepšiu na svete, napísal na facebooku predseda Štátnej rady republiky Krym Vladimir Konstantinov.

Vo svojej publikácii, venovanej 75. výročiu rozdrvenia vojsk fašistického Nemecka pod Stalingradom, konštatoval analógiu medzi Wehrmachtom a US Army.

„Wehrmacht, ako aj súčasní americkí vojaci, sa domýšľal, že je najlepšou armádou sveta, železnou a neporaziteľnou. Sovietsky vojak však Nemcom a iným

predstaviteľom „civilizovanej“ Európy, ktorí k nám prišli s mečom, vysvetlil, že to tak nie je,“ vyhlásil Konstantinov.

Krymský politik tiež pripomenul, že prezident USA Franklin Roosevelt v roku 1944 poslal Leningradu i Stalingradu listiny za „úprimný obdiv amerického ľudu“.

V roku 2017 ministerstvo zahraničia RF vyjadrilo ľútosť v súvislosti s účasťou amerických vojakov v „historických akciách so zreteľným antiruským smerovaním,“ konkrétne v memoriálnom behu na pamiatku členov poľského antikomunistického podzemia, „strielajúcim do chrbta vojakom Červenej armády, oslobodzujúcim Poľsko od fašizmu“.

Podľa ria.ru, 3. 2. 2018

Rusko nezačne konflikt. Ale využíva slabiny NATO

... (povedal) pre Pravdu americký generál Curtis Scaparrotti, hlavný veliteľ spojeneckých síl NATO v Európe, ktorý zároveň velí Európskemu veliteľstvu ozbrojených síl USA.

Je hrozbou pre NATO, ak jeho člen ako Slovensko stále používa ruské stíhačky či inú ruskú výzbroj?

Nepovedal by som, že je to hrozba. Ale je to výzva, ktorú musíme prekonať. Ak máte takéto systémy, musíme sa zaoberať tým, ako s nimi efektívne spolupracovať. Súvisí to napríklad aj s jednoduchou identifi-

káciou kto je priateľ a kto protivník. Pri lietadlách to môže byť problém. Keď odpovedám na takéto otázky, tak pripomínam, že NATO sa týka krajín, ktoré majú spoločné demokratické hodnoty. Jednou z nich je mať vládu, ktorú si ľudia zvolia, a takú armádu, pre ktorú sa rozhodne krajina. Aliancia je tu preto, aby

bránila aj tieto slobodné rozhodnutia Slovenska. Dúfame, že ich budete robiť konštruktívne.

(Poznámka Bojovník: problém Slovenska je však v tom, že občania si NATO, na rozdiel od EÚ, nezvolili!)

Veliteľ námornej pechoty USA generál Robert Neller nedávno vyhlásil: Dúfam, že sa mylím, ale prichádza vojna. Čo tým myslel? Nemôžem hovoriť za neho.

Pravda.sk, 7. 2. 2018 (výňatok)

Čo píšú iní

■ V Poľsku je populárne tričko „Doneck – ruský, Ľvov – poľský“

Predseda ukrajinskej strany „Svoboda“ O. J. Tahnybok považuje za škandalózne zákaz propagácie a heroizácie banderovcov, ktorí vošli do európskej histórie ako kolaboranti hitlerovských nacistov, pričom nezriedka boli krutejší než „nadľudia“, ktorým slúžili.

Počas druhej svetovej vojny banderovci obzvlášť brutálnym spôsobom vyvraždili desiatky tisíc Poliakov. Ich obeťami sa ešte aj po druhej svetovej vojne stali i mnohí obyvatelia Slovenska.

HSP, 8. 2. 2018 (výňatok)

■ ...Čortkivskij visnik... Židia uchopili všetku moc...

Pod článkom je podpis šéfredaktorky Marjany Poljanskej. ...podľa autorky článku je na Ukrajine „až priveľa Židov“.

Poljanskaja... spochybňuje počet Židov, ktorí zahynuli v období holokaustu: „Najprv Židia tvrdili, že počas druhej svetovej vojny zahynulo 800 tisíc Židov a potom sa toto číslo stále zvyšovalo. S každým rokom sa počet zabitých predstaviteľov židovského národa zvyšoval,“ vysvetľuje autorka článku.

HSP, 8. 2. 2018 (výňatok)

■ ...prezidentovi SR otvorený list

Niektorých poslancov NR SR nálepkujete ako fašistov aj napriek tomu, že neexistuje forenzný dôkaz o ich výskyte na Slovensku a o fašizme máte len hmlisté predstavy.

Pritom tí, ktorých tak označujete, neškodia Slovensku zďaleka tak, ako Vy. Svojimi krokmi potvrdzujete, že nie ste prezidentom všetkých občanov SR, ani politikom, ale hovorcom úzkej skupiny Vašich poradcov, riadených pravdepodobne spoza veľkej mláky. Takto sa seriózná hlava suverénneho štátu nespráva.

HSP, 7. 2. 2018 (výňatok)

■ Havran: Katolícky kňaz Tiso bol vrah malých detí...

Zora Jaurová a Mátyás Prikler sa pýtali na vzťahy medzi väčšinou a židovskou menšinou. Tento projekt bol realizovaný s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR, na čele ktorého stojí Lucia Žitňanská.

V dokumente vystúpil redaktor televízie JOJ Daniel Levický Archleb a Michal Havran, ktorý vo vzťahu k židovskej menšine povedal: Židovská menšina na Slovensku v skutočnosti neexistuje, sú tu len torzá aj ľudské aj architektonické aj kultúrne. Je to preto, lebo katolícky kňaz Jozef Tiso sa stal vrahom malých detí. Treba to stále pripomínať pre tých, čo tomu úplne dostatočne nerozumejú, že Jozef Tiso nebol kňazom, ale bol človekom, ktorý posielal malé deti do koncentračných táborov. Ak nám dnes na Slovensku niečo chýba, tak je to celá židovská menšina, ktorá bola slovenskými katíkmi aj evanjelikmi deportovaná do koncentračných táborov...

HSP, 7. 2. 2018

■ Krv poľských Židov kričí spod zeme...

Izraelský minister školstva Naftali Bennett v pondelok 5. 2. 2018 vyhlásil, že Poľsko zrušilo jeho plánovanú návštevu.

Do Varšavy mal pricestovať v čase rozruchu, ktorý rozpútala kontroverzná novela zákona zavádzajúca trestnú zodpovednosť za výroky vnímané ako obviňovanie Poliakov zo spoluúčasti na nacistických zločinoch.

„Krv poľských Židov kričí spod zeme a nijaký zákon ju neumlčí,“ vyhlásil podľa agentúry AP Bennett. „Poľská vláda zrušila moju návštevu, pretože som spomenul zločiny jej národa. Som poctený,“ uviedol ďalej vo vyhlásení.

„Áno, tábory smrti v Poľsku postavili a prevádzkovali Nemci a nemôžeme dovoliť, aby sa vyhli zodpovednosti za tieto činy,“ povedal Bennett. „Avšak mnohí Poliáci, po celej krajine, chytali, informovali alebo sa aktívne zúčastnili vraždy vyše 200 000 Židov počas holokaustu a po ňom,“ vyhlásil a dodal, že len niekoľko tisíc ľudí – Spravodlivých medzi národmi – riskovalo svoje životy pre záchranu Židov.

Aktuálne.centrum.sk, 6. 2. 2018 (výňatok)

■ Nemecko... podporuje zákon prijatý v Poľsku

Nemecký minister zahraničných vecí Sigmar Gabriel tvrdí, že Poľsko sa môže spoľahnúť na jeho krajinu v tom, že aj Nemecko odsúdi také prípady prekrúcania dejín, akým je označovanie nacistických táborov v okupovanom Poľsku za „poľské koncentračné tábory“. Informovala o tom agentúra DPA.

(Pokračovanie na str. 5)

Zagratulujú mu Poliaci?

101. narodeniny „mjr. Víchra“

Dňa 12. februára oslávil 101. narodeniny legendárny sovietsky rozviedčík, Hrdina ZSSR Alexej Boťan, ktorý sa počas 2. sv. vojny významne zaslúžil o záchranu civilistov v ZSSR a v Poľsku.

Boťan sa stal prototypom hlavného hrdinu knihy Juliana Semjonova a rovnomenného filmu „Major Víchor“, venovaných záchrane Krakova pred jeho zničením nacistami.

Keďže sa narodil (10. 2. 1917) v bieloruskej dedine Čertoviči, ktorá v 20-tych rokoch minulého storočia prešla pod vládu Poľska, narukoval do poľskej armády a ako veliteľ protiletadlového kanónu bojoval s nemeckými okupantmi. Pri Varšave vraj zostrelil tri nemecké lietadlá.

V máji 1940 ho Sovieti zaradili do NKVD a vyslali do školy spravodajcov. Ako rozviedčík pôsobil v nepriateľskom tle už pri obrane Moskvy, v roku

1943 bol na západe Ukrajiny...

V máji 1944 bol na čele takmer 30-člennej skupiny vyslaný ku Krakovu. Odvážnou drzosťou tu napr. obsadil mestečko Hža a z miestneho väzenia vyslobodil veľa poľských vlastencov. Neskôr Poliaci hrdinom tohto boja postavili pamätník. Kto vie, či pri súčasných poľských pomeroch ešte stojí, resp. dokedy bude stát?

Na konci roku 1944 Boťanov oddiel zajal kartografa Zigmunda Ogareka, ktorý bol zmobilizovaný do nemeckej armády a slúžil vo Wehrmachte. Ten im prezradil o obrovskom množstve výbušniny v Jagelovskom zámku, ktorá mala byť použitá na zničenie historickej časti

Krakova, roznówskej priehrady a mostu cez Dunajec.

Boťanovi sa podarilo zamestnať v zámku poľského vlastenca a ten v ňom založil časovanú minú. Aktivovaná bola na vrchole útoku Červenej armády 18. 1. 1945 a obrovský nemecký sklad vyletel do vzduchu. Nemci preto nemohli zamíňovať objekty v Krakove, navyše 19. 1. 1945 do neho vstúpili prvosledové útvary 1. ukrajinského frontu maršala Ivana Koneva.

V posledných mesiacoch vojny diverzný oddiel „majora Víchra“ Alexeja Boťana pôsobil aj na území okupovaného Československa. Takže vďaka a gratuláciu jubilantovi by sme mu mali poslať do Ruska aj my!!!

V. Mikunda s využitím ruskej tlačie

Vyhlásenie

SNM – Múzeum židovskej kultúry k novému zákonu Poľskej republiky

SNM – Múzeum židovskej kultúry sa stotožňuje s časťou zákona, ktorá sa venuje terminológii spojenej s jasným označením koncentračných a vyhladzovacích táborov zriadených na okupovanom poľskom území v rámci snahy o správnu interpretáciu dejín.

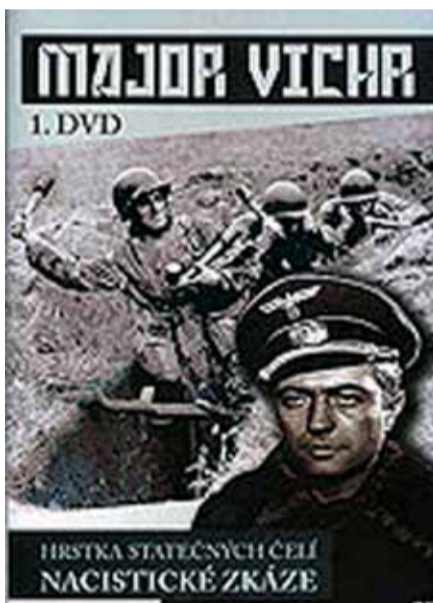
Aj v praxi sa odborní pracovníci SNM-MŽK držia uvedenej terminológie a používajú formuláciu „nacistické koncentračné a vyhladzovacie tábory na Nemcami okupovanom území Poľska“. Na pomenovanie jednotlivých táborov používajú dobové nemecké názvy. Najväčší tábor smrti v blízkosti poľského mesta Osvienčim označujú termínom „nacistický vyhladzovací tábor Auschwitz“ (a podobne aj všetky jeho podtábory).

V Poľsku prijatý zákon sa však nezameriava iba na používanie výrazu „poľský vyhladzovací tábor“, ktorý by žiadny seriózny akademik nikdy nepoužil, ale svojou vágnosťou a nedôslednosťou sa snaží prepísať históriu, aby vyhovovala nacionalistickej agende s cieľom argumentovať, že len minimum Poliakov vraždilo Židov. Takto formulovaný zákon v jednej z členských krajín EÚ v praxi vytvára podmienky a precedens pre šírenie nebezpečného popierania holokaustu, čo je veľmi závažná a citlivá téma aj na Slovensku.

Bratislava 6. 2. 2018

prof. PhDr. Pavol Mešťan, DrSc., riaditeľ

(Zvýraznenie textu redakcia Bojovník)

Obsah filmu Major Víchor

Strhujúca predloha Juliana Semjonova umožnila filmárom nakrútiť dvojdielnu snímku, ktorá originálnym spôsobom nazerá na obdobie 2. sv. vojny.

Film sa viac ako na bombastické bojové scény sústreďuje na osudy jednotlivých hrdinov. Napriek tomu, že išlo o hŕstky stotočných, dokázali podstatnou mierou ovplyvniť chod dejín.

Vedenie Hitlerovej SS v polovici roku 1944 schválilo plán na zničenie najväčších slovanských miest, pamätníkov národnej kultúry – Varšavy, Bratislavy, Prahy a Krakova. O tajnom pláne Hitlerovcov sa dozvedelo sovietske velenie a do Krakova vyslalo skupinu rozviedčikov, ktorí mali toto historické miesto ochrániť pred nacistickou skazou. Na jej čelo sa postavil major Víchor, dovtedy bezmenný hrdina, ktorý teraz čelí najťažšej úlohe svojho života.

Tak to vidí internet

OSN: Konflikt v Sýrii v najhoršom období

Hovorca generálneho tajomníka OSN Stéphanne Dujarric informoval, že v prvom februárovom týždni bolo hlásených vyše 1000 civilných obetí leteckých útokov v Sýrii a že Sýrčania podľa generálneho tajomníka OSN Antónia Guterresa prechádzajú jedným z najnasilnejších období v takmer sedem rokov trvajúcim konflikte.

„Generálny tajomník opäť zdôrazňuje, že všetci zainteresovaní v Sýrii a v regióne majú zodpovednosť a musia sa riadiť medzinárodným právom

a príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN. Vyzýva všetkých, aby pracovali na okamžitom a bezpodmienečnom odstránení násillia a uplatňovali zdržanlivosť,“ uvádza Dujarric.

Poznámka redakcie Bojovník: Problém súčasného vedenia OSN však je jeho pštrosia politika. Taktiež nemá odvahu pomenovať konkrétne, kto vstúpil do Sýrie proti pravidlám OSN a teda kto je v Sýrii agresorom.

Poznámka: Bulharská veštkyňa predpovedala, že 3. svetová vojna vypukne, keď padne Sýria.

Som presvedčený, že pán Lajčák nie je glorifikátorom fašizmu, ba naopak.

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Domnievam sa, že kritika a postoj členov SZPB nezohrávala veľkú úlohu pri jeho oznámení, že nebude kandidovať za prezidenta SR. Minister zahraničných vecí má na starosti zahraničnú politiku SR, ale ju vykonáva podľa pokynov vlády SR. Vláda rozhodla, že sa naša republika zdrží hlasovania, aby dodržala spoločnú zahraničnú politiku EÚ. Všetkým nám je známe, že predseda vlády s celou vládou nesúhlasia a odsudzujú sankcie, ktoré uvalila na Ruskú federáciu EÚ. Pritom vieme, že Slovensko vždy hlasuje za predĺžovanie sankcií voči Ruskej federácii.

Toto sa ťažko chápe a vysvetľuje.

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Tie hýbu svetom. Je hrozné, že tí, čo prežili hrôzy fašizmu a boli i jeho aktérmi, už zabudli.

Pán Lajčák sa správa podľa zásady kam vietor – tam plášť. Myslím si, že by nebol dobrý prezident, prezident všetkých občanov SR.

Mikuláš Krascenics, predseda ZO SZPB, Bojnica: – Postoj pána Lajčáka chápem a aj podporujem. P. Lajčák je odborník a originalita v oblasti zahraničnej politiky. Bola by škoda stratiť človeka v oblasti zahraničnej politiky, za výmenu funkcie na prezidenta. Radšej dobrý predstaviteľ zahraničnej politiky SR, ako neschopný prezident SR (máme možnosť sa o tom presvedčať.)

„Ostrý prepád pred Veľkou Zelenou“

Dňa 6. februára si ZO SZPB a obecný úrad v Starých Horách pripomenuli 73. výročie „Ostrého prepádu pred Veľkou Zelenou“, ktorý uskutočnila partizánska skupina S. G. Morozova „Pomstiteľ“ s piatimi podskupinami v počte asi 14 partizánov, ktorí zlikvidovali približne 40-člennú nemeckú jednotku.

Okrem organizátorov sa spomienky zúčastnili: za MO SR E. Havasiová, predseda SZPB Pavol Sečkář, oblastný tajomník SZPB z B. Bystrice Š. Dubovický, a delegáti družobných ZO SZPB zo Španej Doliny a J. Rýsa z B. Bystrice.

Účastníci spomienkovej akcie položili kyticu kvetov pri pamätnej tabuli pred Veľkou Zelenou a tiež pri soche partizána v Starých Horách.

Spomienka pokračovala posedením a debatou na obecnom úrade, pri ktorom Š. Dubovický odovzdal nášmu aktívnemu členovi výboru Ivanovi Halamovi pri príležitosti jeho životného jubilea vyznamenanie.

Marcela Bohumelová, tajomníčka ZO SZPB, Staré Hory

Poznáte ho?

Vážaná redakcia,
pri triedení vecí po mojej mame Helene Krausovej rod. Lebenskej som našla aj fotografiu kpt. Jána Nalepku z mladosti. Oni spolu chodili do nadstavbovej školy pre učiteľov na Štátny čl. koedukačný učiteľský ústav v Spišskej Novej Vsi v roku 1934, z ktorého obdobia sú aj fotky. Po absolvovaní školy moja mama zakotvila v Petrovciach nad Laborcom a on v Porube pod Vihorlatom, kde má pamätnú izbu. Z počutia mamy viem, že bol náruživý skaut.

Ludmila Lakomá rod. Krausová, Kuzmányho 2, Michalovce

Bojovník u Jany Kráľovej, Úsek vojnových hrobov, MV SR

V koľkých krajinách má Slovensko vojnové hroby a v akom sú stave?

– Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) eviduje slovenské, resp. čl. vojnové hroby v pätnástich krajinách: Poľsko, Ukrajina, Rusko, Česko, Nemecko, Maďarsko, Moldavsko, Srbsko, Kazachstan, Bielorusko, Británia, Francúzsko, Taliansko, Slovinsko a Rumunsko. Potvrdenú nemáme existenciu vojnových hrobov v Mongolsku a Číne.

Slovenské resp. československé vojnové hroby v zahraničí sú v dobrom stave.

Kolko vojnových hrobov máme na Slovensku? Ako je zabezpečená ich starostlivosť?

– Evidujeme ich vyše 36 tisíc. Primárne majú povinnosť zabezpečiť starostlivosť o vojnové hroby obce. Štátnu správu na úseku voj-

Naše vojnové hroby sú v takmer 20 štátoch

nových hrobov zabezpečuje osem okresných úradov v sídle kraja a ministerstvo vnútra.

Obec má právo požiadať si o finančný príspevok na zabezpečovanie starostlivosti o vojnový hrob. Príspevok je možné prideliť každoročne po splnení zákonných podmienok.

Na Slovensku máme niektoré vojnové hroby v správe MO SR a jeden vojnový hrob je vo vlastníctve a správe Košického samosprávneho kraja.

Okrem starostlivosti zabezpečovanej podľa zákona o vojnových hroboch a medzinárodných právnych aktov upravujúcich túto oblasť, sa vykonáva starostlivosť aj na dobrovoľníckej báze: žiaci, študenti, občianske združenia (vrátane SZPB), jednotlivci...

Ktoré zákonné podmienky musí splniť obec pri posudzovaní žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na zabezpečovanie starostlivosti o vojnové hroby?

– Základným predpokladom je písomná žiadosť obce, ktorá musí obsahovať účel, na ktorý sa príspevok žiada, číslo bankového účtu obce a adresu obecného úradu. Ak ide o príspevok na tzv. bežnú údržbu, tak aj počet vojnových hrobov, na ktoré sa príspevok žiada. **Žiadosť musí byť podaná najneskôr**

do konca apríla kalendárneho roka na okresný úrad v sídle kraja, a to na nasledujúci kalendárny rok.

Pri žiadostiach o finančný príspevok na obnovu vojnových hrobov musí byť priložený aj stručný popis aktuálneho stavu riešeného projektom, jeho fotodokumentácia, miesto a časový harmonogram realizácie projektu, popis navrhovaného technického riešenia v projekte a predpokladaná suma finančných prostriedkov na realizáciu a ďalšie prílohy podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

V ktorom štáte máme najviac hrobov z prvej a druhej svetovej vojny? Kde ich je najmenej?

– Žiaľ, takýmito informáciami ministerstvo vnútra nedisponuje. Všeobecne môžeme konštatovať, a je to podložené aj viacerými aktivitami a zrealizovanými projektmi, že naše vojnové hroby z oboch svetových vojen sú v počte niekoľko sto zastúpené napr. v Rusku.

Na otázku, kde je našich hrobov najmenej, sa dá odpovedať úvahou, že to bude niektorá exotická krajina, ako napr. Čína, Mongolsko – aj v týchto krajinách sú vojnové hroby československých legionárov. Tieto informácie síce nemáme potvrdené, ale predpokla-

dáme, že niektoré z týchto hrobov patria aj slovenským vojnovým obetiam.

Čo teraz riešite, aká je starostlivosť o vojnové hroby Slovákov?

– Starostlivosť je daná najmä medzinárodným humanitárnym právom, dôležitými sú Ženevské dohody o ochrane obetí vojny z roku 1949 a ich dodatkové protokoly z roku 1977. SR má podpísaných 11 medzivládnych dohôd o vojnových hroboch, v ktorých sú zakotvené pravidlá zabezpečovania ochrany vojnových hrobov na územiach štátov zmluvných strán. Ministerstvo vnútra hodnotí zabezpečovanie starostlivosti v zahraničí pozitívne.

S mnohými krajinami aktívne spolupracujeme najmä pri zriaďovaní nových vojnových hrobov, prípadne pri obnove jestvujúcich, napr. Rusko (projekty z oboch svetových vojen), Poľsko (2. svetová vojna), Taliansko (1. svetová vojna), Ukrajina (projekty z oboch svetových vojen), Nemecko (2. svetová vojna).

Ako sa staráme o vojnové hroby na Slovensku?

– Zo ženevských dohovorov vyplýva, že krajina zabezpečuje starostlivosť o vojnové hroby nachádzajúce sa na jej území. Všetky otázky, ktoré vzniknú na tomto

úseku, riešime v rámci medzivládnych komisii, prípadne diplomatickou cestou.

Spolupráca SR so zahraničím je dobrá, my si záväzky plníme. Nezaznamenali sme žiadne závažnejšie výhrady od zahraničných partnerov voči starostlivosti o vojnové hroby na našom území.

Veľmi pozitívne je, že cítime rastúci záujem o túto problematiku, a to nielen zo strany obcí, okresných úradov v sídle kraja, pamiatkových úradov, zastupiteľských úradov a zmluvných partnerov, špecializovaných inštitúcií doma i v zahraničí, ale aj širokej verejnosti zo Slovenska a zahraničia.

V prípade medzivládnej dohody s Nemeckom existuje výnimka. Nemecko si v súlade s touto dohodou zabezpečuje starostlivosť o nemecké vojnové hroby na území Slovenska samo. Zároveň zabezpečuje starostlivosť o slovenské vojnové hroby na území Nemecka.

Na základe medzivládnych dohôd je daná možnosť zmluvnej krajine vykonať opravu, údržbu a pod. svojich vojnových hrobov na území zmluvného partnera. Využíva sa to najmä pri realizácii náročnejších projektov.

Vladimír Dobrovič

Vandalizmus po európsky:

Prečo Poľsko bojuje proti sovietskym pamätníkom

Minister zahraničných vecí Ruska Sergej Lavrov vyhlásil, že Moskva bude dôsledne obhajovať zachovanie sovietskych pamätníkov v Európe. Najbúrlivejšiu reakciu to vyvolalo v Poľsku.

Ako podotkol ruský minister, poľská strana si pod kepienkou prijatého zákona o dekomunizácii svojvoľne vykladá ustanovenia zmluvy medzi Ruskom a Poľskom o zachovaní pamiatky vojnových obetí a udalostí. **Poľský sejm rozhodol o likvidácii pamätníkov vojakom Červenej armády pod zámienkou, že na miestach, kde stoja, sa vo väčšine prípadov nenachádzajú reálne hroby padlých príslušníkov Červenej armády a že samotné pamätníky majú ideologický podtón.**

Pri podpise spomínanej zmluvy s Poľskom Rusko vôbec nemalo v úmysle vysloviť súhlas s podobnými krokmi. **V článku 9 Zmluvy medzi vládou RF a vládou PR o spolupráci v oblasti kultúry, vedy a vzdelávania zo dňa 25. augusta 1993 sa hovorí, že „...zvláštna pozornosť bude venovaná zachovaniu pamätníkov a pamätných miest, ktoré súvisia s dejinami oboch národov, a zabezpečeniu slobodného prístupu k nim“.**

V skutočnosti dochádza aj k likvidácii tých pamätníkov, kde sú pochované telesné pozostatky prí-

slušníkov Červenej armády. **V takých prípadoch poľským úradom nezostáva nič iné, len popieraním existencie pozostatkov verejnosť klamať.** Posledný prípad vandalizmu sa odohral v Trzcianke. Pri búraní mauzólea nad spoločným hrobom bojovníkov proti nacizmu poľské úrady tvrdili, že pod mauzóleom nijaké hroby nie sú, čo však bola lož.

Bezočivosť narastá a už sa ozývajú hlasy, ktoré navrhujú zlikvidovať aj skutočné cintoríny s tým, že ich treba preniesť niekam von za hranice miest.

Poľské presadzovanie názoru, že sovietske pamätníky sú symbolmi ideológie, nie je o nič menej ideologické. Vždy sa dá vyhlásiť za ideologický symbol aj hrob jedného jediného sovietskeho vojaka, čo by Varšava aj urobila, keby nebolo spoločných hrobov. **Kroky poľskej vlády majú za cieľ jedno: preformátovať národnú pamäť** Poliakov, aby budúce generácie nič nevedeli o zásluže ZSSR na oslobodení Poľska spod jarma nacizmu.

Týmto Poľsko kladie základy pre budúce konflikty a podnecuje špe-

kulatívne debaty o histórii rusko-poľských vzťahov, pričom vopred neguje možnosť zmierenia.

Toto súvisí s rozpínavými chůtkami Poľska smerom k západným hraniciam Eurázijskej únie. Tým, že sa Poľsko hrá na obetného baránka, **ospravedlňuje svoje zd'aleka nie mierumilovné kroky, medzi ktoré patrí napríklad podpora neonacistických a ultranacionalistických režimov** v republikách bývalého ZSSR (Litva, Lotyšsko, Estónsko, Ukrajina) a agresívnych plánov NATO.

Poľsko nepotrebuje historické zmierenie z toho dôvodu, lebo má v úmysle (s podporou NATO) rozšíriť sféru svojho geopolitického vplyvu na územiach západnej časti bývalého ZSSR až po ukrajinko-ruské a bielorusko-ruské hranice.

Národno-klerikálna strana Právo a spravodlivosť, ktorá je v Poľsku teraz pri moci, ako aj tejto strane podriadený poľský Ústav pamäti národa, stavia do priameho súvisu prítomnosť sovietskych pamätníkov v Poľsku s udalosťami, ktoré sa odohrali v roku 1939, keď boli takzvané „východné územia“ (teda územia západného Bieloruska, západnej Ukrajiny a juhovýchodu Litvy, ktoré patrili Druhej poľskej republike)

opätovne pripojené k Bieloruskej, Ukrajinskej a Litovskej sovietskej socialistickej republike.

V poľskom národnom povedomí sú tieto územia napriek historickým faktom doteraz poľské. **Hranice „východných území“ (kresy wschodnie) sú považované za hranice poľskosti a jej východného dosahu.** Táto konotácia je veľmi dôležitá, pretože umožňuje pochopiť vnútorné motívy poľskej východnej politiky.

Samotný pojem „východných území“, ako politickej ideológie, vznikol v období romantizmu, v čase prevahy idylických foriem a duševných a citových idealizácií v umení nad realizmom. Tento romantický náboj nesú „východné územia“ v rámci poľskej kultúry až dodnes. Idylické vykreslenie *kresow wschodnich*, kde všetci žili družne, slobodne a voľne pod žezlom poľských kráľov, je až doteraz hlavným motívom v poľskom umení venovanom tejto téme.

Každý, kto popiera tento mýtus, ktorý je taký blízky poľskému srdcu, sa považuje za hrozbu pre poľské chápanie vlastnej kultúry a histórie, ako aj miesta Poľska v geopolitických reáliách minulosti a prítomnosti. Je

to spletitá a veľmi komplikovaná téma, v ktorej je doma poľské národné povedomie, ale v ktorej sa cudzinec nie vždy dokáže vyznať.

Snaha Poliakov o likvidáciu sovietskych pamätníkov pramení z nechoty uznať (nie na diplomatickej, ale na národno-historickej úrovni), že „východné územia“ patria iným národom a už vôbec nie to, že medzi západoruskými územiami (Malou Rusou, Bielou Rusou) a Ruskom (Veľkou Rusou) existuje kultúrne príbuzenstvo.

Spomienka na „východné územia“ nie je pre poľské spoločenské vedomie mobilizačným faktorom na aktívne politické kroky, no celý rad spoločensko-vlasteneckých organizácií sa snaží o upevnenie tejto zložky v ideológii poľskej štátnosti. Všetky zápasy sa prenášajú do historickej roviny, a to sa prejavuje aj vo vzťahu k sovietskym pamätníkom.

Aktívnejšie kroky by v súčasnosti mohli iba pokaziť výsledky trpezlivého snaženia poľskej diplomacie o prešpikovanie „východných území“ poľskými ideologickými elementmi, napríklad aj tým, že na Ukrajinu, v Bielorusku a inde sa zvyšuje počet búst, pamätných tabúl a iných architektonicko-ideologických prvkov, venovaných poľským národným hrdinom. **Vladislav Gulevič** odborný spolupracovník časopisu *Meždunarodnaja žizn'*

Primátor podporuje činnosť SZPB

Dňa 23. januára 2018 sa v Robotníckom dome v Banskej Bystrici konala členská schôdza ZO SZPB, počas ktorej sme okrem úspechov v našej činnosti kriticky zhodnotili aj pretrvávajúce nedostatky.

Minútu ticha sme si pripomenuli šiestich zosnulých členov v roku 2017. Žiaľ, dnes máme spomedzi 94 členov už len dvoch priamych účastníkov protifašistického odboja.

Ako hosť bol medzi nami primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko, ktorý sa nám poďakoval za našu činnosť. Vyzdvihol, že aktivita SZPB je dôležitá nielen pre nás, ale hlavne pre mladých ľudí, ktorí by mali v tradíciách predkov pokračovať. Ubezpečil nás, že plne podporuje činnosť SZPB a verí, že budeme s mestom aktívne spolupracovať aj naďalej.

Predseda Oblastného výboru SZPB v Banskej Bystrici Ján Pacek pozdravil rokovanie a podrobne nás informoval o významných výročiach, ktoré si budeme tohto roku pripomínať, o pláne práce oblastnej organizácie, o príprave oblastnej konferencie a XVII. zjazde SZPB. Zdôraznil pri tom, že našou prioritnou úlohou je získať mladých, zameraných členov, ktorí budú pokračovať v práci a myšlienkach našich otcov a dedov a budú k tomu viesť aj svojich potomkov. Na záver sa poďakoval za dobrú prácu predsedníčke ZO SZPB Eve Brozmanovej a členom výboru,

ako aj našim aktívnym členom. Zdôraznil vieru, že nedostatky, ktoré sa u nás vyskytujú, sa nám podarí spoločne odstrániť.

Program členskej schôdze spestrili žiaci družobnej ZŠ Tr. SNP 20 v Banskej Bystrici, ktorí sa pod vedením pedagógov Maji El Hajry a Radoslava Žolka predstavili s kultúrnym programom. Sladkú

odmenu im zasponzorovala naša členka Dana Lichá.

V správe o činnosti predsedníčka Eva Brozmanová poukázala na najdôležitejšie podujatia, ktorých sa členovia zúčastňujú. Napríklad na Deň víťazstva nad fašizmom na Slavíne, na Stretnutí generácií na Kališti, na Výročí SNP na Krpáčove, na výročí partizánskej prehliadky v Detve, na spomienke na upálených v Kremničke...

Za úspech považujeme aj zlepšenie spolupráce s družobnou

Základnou školou na Tr. SNP 20. Nedávno sme s riaditeľkou školy uzavreli dodatok k Dohode o spolupráci na rok 2018–2019. Zabezpečili sme, že oblastný výbor nám poskytol finančnú čiastku na úhradu autobusu pre žiakov na návštevu Múzea holokaustu v Seredi. Členka výboru Mária Novotná im ako sponzorské uhradila na rok 2017 predplatné dvojtyždenníka Bojovník. Na rok 2018–2019 im ho pred-

platíme z prostriedkov základnej organizácie. Venovali sme im aj Ročenku odbojárov 2018.

To, čo nás najviac trápí, je úbytok členov. V roku 2017 sme prijali len troch, pracujeme na tom, aby sme situáciu zlepšili. Nedo- statočný je aj odber Bojovníka. Vychádza nám, že to nevieme ovplyvniť. Odber ročeniek odbojárov v počte 50–55 kusov je potešujúci, no myslíme si, že tú by mal čítať každý člen SZPB. Spolupráca s oblastným výborom je dobrá. – EB –, snímka František Bruchaník

V Nitre hodnotili

Na februárovej členskej schôdži členovia ZO SZPB Nitra – Horné mesto vyhodnotili svoju činnosť v období od výročnej členskej schôdže. Rokovanie spestrilo vystúpenie detského súboru ZŠ Tulipánová ul. Nitra.

Kladne bola zhodnotená zvyšujúca sa účasť členov na akciách venovaných významným udalostiam protifašistického odboja a akciách organizovaných družobnými organizáciami ZV SR Klub Nitra-Zobor, MO-1 JDS, Klub vojenskej histórie Nitra, útvarmi OS SR atď.

Správa výboru i diskutujúci sa podrobne zaoberali možnosťami i dosiahnutými výsledkami v našom pôsobení medzi školskou mládežou. Vykonali sme 9 besied, ale len na troch základných školách.

Táto naša aktivita leží na pleciah menšej časti členov, pretože po odchode 29 členov do novovzniknutej ZO SZPB Nitra-Chrenová, sa prudko zvýšil priemerný vek našej ZO SZPB.

Kladne bolo hodnotené organizovanie návštev bývalého KT Sereď, Múzea SNP v B. Bystrici i pamätníky na Dukle, v Štúrove i Kameníne. Plníme tiež zámer čo najväčšieho odberu ročeniek odbojárov (81,6 % členov) a členských známok. Nedarí sa nám však zvyšovať počet odberateľov Bojovníka.

V správe výbor zhodnotil plnenie Programového zamerania SZPB po XVI. zjazde. Uznesenie i Plán práce na roky 2018–2019 sme zamerali na konkrétne akcie, ale aj na prípravu nášho výročného rokovania oblastnej konferencie SZPB v Nitre.

Jozef Havel

Z rokovania vo Vranove nad Topľou

Dňa 22. 1. 2018 sa vo Vranove nad Topľou konala členská schôdza ZO SZPB za účasti oblastnej predsedníčky SZPB Dariny Packovej.

Predseda Michal Pavlečko predniesol správu o činnosti, v ktorej nechýbali informácie o akciách v Banskej Bystrici, Krpáčove, na Dukle a Kališti, o účasti na pietnych aktoch

v obci Davidov a vo Vranove nad Topľou. V programe boli predstavení noví členovia, ktorí sa aktívne podieľajú na činnosti.

Nasledovalo doplnovanie členov do výboru ZO SZPB. Jed-

nohlasne boli schválení Miroslav Gešper a František Fedák.

Po správe o hospodárení, ktorú predniesla Anna Bačová, rokovanie pokračovalo diskusiou.

Na schôdži si členovia mohli zakúpiť Ročenku odbojárov 2018 a predplatné dvojtyždenníka Bojovník.

Jana Smoligová

Čo píšu iní

(Dokončenie zo str. 1)

Gabriel reagoval na polemiku a diplomatický spor medzi Izraelom a Poľskom, ktorého parlament schválil novelu zákona o Ústave národnej pamäti (IPN). Táto právna norma zavádza trestný postih za pokusy pripísať zločiny nacistického Nemecka poľskému národu ako celku.

Ku kritike zo strany Izraela sa pripojili aj USA, ktorého predstaviteľia deklarovali, že zákon môže mať vplyv na slobodu prejavu.

Aktuálne.centrum.sk, 4. 2. 2018 (výňatok)

„Kulturkampf“ pokračuje

Všetko sa zhoduje: na jednej strane Varšava prijíma zákon, predpokladajúci trestanie tých, ktorí nazývajú nemecké koncentračné tábory poľskými. Na druhej strane zatvára oči nad pochodmi neonacistov, píše autor článku na stránke nemeckého Die Zeit.

„Trvať na určitej formulácii je jedno a zavádzať pokuty a prijímať zákony, je druhé. Určiť slová „poľský tábor smrti“ za zločin, nie je ničím iným, ako nástrojom propagandy, ako taktika ukryvania faktu, že úrady Poľska sa čoraz viac snažia obmedziť slobodu slova,“ píše autor článku.

Konečným výsledkom tohto „kulturkampfu“ sa musí stať nové Poľsko, založené na ideách vlastenectva a národovectva, ktorý „má len jedno traktovanie svojich dejín, jednu perspektívu a pravdu,“ hovorí sa v článku.

Podľa autora súčasnému poľskému vedeniu ide v prvom rade o to, aby znížilo dejinnú zodpovednosť a urobilo koniec debatám na historické témy. „Neželanie Poľska priznávať zločiny minulosti sú už veľa rokov horúcou témou diskusií. Keď v roku 2008 historik Jan Tomasz Gross opísal vo svojom bestselleri „Strach“ poľské zločiny v 2. sv. vojne, rozhorčeniam predstaviteľov konzervatívnych kruhov Poľska nebolo konca. Poľský masaker v poľskom meste Kielce v roku 1946 nepriznávali ani za nič,“ uvádza nemecký list.

„Nový zákon treba vnímať tak, že je pokusom zastrašiť tých, ktorí sú za kriticky opodstatnený názor na historickú pravdu,“ nazdáva sa autor článku.

Die Zeit, február 2018 (výňatok)

OBSE: prečo poľský zákon nesmie byť prijatý

Predstavitel' OBSE pre otázky slobody médií Arlem Dezir povedal, že „zákon musí byť odmietnutý ako neproporcionálne obmedzenie slobody slova. Verejné vyhlásenia môžu byť dôvodom na trestnú zodpovednosť, len ak vyzývajú na násilie alebo diskrimináciu,“ cituje je TASS.

Podľa vz.ru, 1. 2. 2018 (výňatok)

Kadyrov navrhol trestať za skresľovanie pravdy o VOV

Hlava Čečenska Ramzan Kadyrov navrhol zaviesť trestnú zodpovednosť tých, ktorí „skresľujú pravdu“ o Veľkej vlasteneckej vojne. Napísal to v blogu na Twitteri.

„Trestná zodpovednosť sa musí týkať tých, ktorí úmyselne prekrucujú pravdu o VOV. V Stalingradskej bitke každodenne padali tisíce našich vojakov a dôstojníkov, no armáda vydržala, rozdrvila Paulusa, rumunské, talianske divízie, chorvátske jednotky. Večná sláva hrdinom!“ napísal.

Ria.ru, 2. 2. 2018 (výňatok)

Posledné lietadlo zo Stalingradu

Po vojne sa v našich kinách premietali filmové zábery z posledného nemeckého letiska v obkľúčenom „kotly“ pri Stalingrade,... Videli sme zúfalú snahu demoralizovaných nemeckých vojakov odletieť posledným lietadlom zo Stalingradu.

Vojaci SS strel'bou a popravami triedili odlety tých vybraných... pri lietadlách prebiehal zúfalý boj na život a na smrť, miesto v lietadle bolo tou poslednou nádejou na život. Doma na tých šťastných čakali rodičia, ženy, deti... vylúčených z prepravy čakala smrť v boji o posledný dom, o posledný kúsok chleba, smrť mrazom, hladom alebo vyčerpaním, počas pochodu do zajateckého tábora. To bol Stalingrad pred 75-timi rokmi v zime 1942–1943.

Dnes je snahou mnohých západných politikov, médií, zabudnúť či prekresliť udalosti spojené s druhou svetovou vojnou. Čiže ponížiť podiel a zásluhy ZSSR na porážke hitlerovského Nemecka. Nedovoľme zľahčovať či prekrúcať udalosti druhej svetovej vojny. Nedovoľme znevažovať milióny obetí tejto vojny. Naši otcovia a dedovia za svoje hrdinstvo platili svojimi životmi... bolo to tak nad Anglickom, pri Tobruku, pri Sokolove, pri Kyjeve, na Dukle,... Písali dejiny, domov sa vracali ako víťazi. Nezabúdajme!

Parlamentnílisty.cz, 1. 2. 2018 (výňatok)

Novými úlohami napíňame odkaz odboja

Tradičné dňa 25. januára sa občania Revúcej schádzajú na Námestí slobody, aby si pripomenuli oslobodenie mesta spod fašistickej okupácie vojakmi rumunskej a sovietskej armády. Toho roku sme si zároveň vyhodnotili výsledky práce našej ZO SZPB gen. Viesta.

Pri pamätníku osloboditeľov sa v tento deň zhromaždilo asi 200 občanov, v hojnom zastúpení mládež z miestnych škôl. Po básni a hymne sme si vypočuli príhovor primátorky Evy Cireňovej, ktorým pripomenula dni keď do mesta vstupovali osloboditeľské vojská. Sloboda bola vykúpená krvou hrdinov, na ktorých nikdy nemôže-

me zabudnúť. Mená Ján Brocko či gen. Rudolf Viest pozná celá vlasť. Po príhovore si obeť vojny učtili položením vencov k pamätníku osloboditeľov poslanci BBSK Július Buchta, Milan Kolesár, prednosta OÚ v Revúcej Peter Balogh, primátorka Eva Cireňová a predseda ZO SZPB gen. Viesta Ján Kochan.

Po spomienkovej slávnosti sa členovia ZO SZPB odobrli hodnotiť minuloročnú prácu. Správu o činnosti predniesol predseda J. Kochan. Vyzdvihol v nej najmä starostlivosť o rozširovanie členskej základne (za rok 2017 o 36 členov). Ďalej pozitívne zhodnotil spoluprácu so školami, s mestským úradom, OO SNS a JDS.

V diskusii zazneli podnetné návrhy, ktorými sa bude výbor zaoberať. Na záver sme si pripomenuli členov, ktorí nás navždy opustili. **Štefan Haviar**

Minulosť, spojená s učením pre budúcnosť

28. január 1945 bol pre obec Cinobaňa dňom radosti a večnej slávy. 73. výročie oslobodenia 2. ukrajinským frontom si naša ZO SZPB pripomenula spolu s obcú, so spoločenskými a politickými organizáciami, so ZŠ s MŠ 25. januára.

Okolo 50 sa nás zišlo na námestí pri kyticami a vencami vyzdobenom pamätníku padlých hrdinov SNP a všetkých hrdinov padlých v 2. sv. vojne. Prejav mali pri ňom starosta Jozef Melicher a predsedníčka ZO SZPB Mária Švikruhová, ktorá citovala zo zápisníka 15-ročného rodáka Pavla Čomaja. Ten si zaznamenal skutočnosť posledného decembrového týždňa roku 1944 až do konca januára 1945.

Podľa jeho popisu to boli dni hrôzy a strachu. 182 mŕtvych a celý mesiac urputné boje.

Ani 4 pamätníky, ktoré sú na pamiatku a spomienku na bojujúcich hrdinov a civilného obyvateľstva nestačia na vyjadrenie poďakovania za ich činy. Svojou prítomnosťou sme vyjadrili, že ich odkaz nesieme ďalej. Žiaci ZŠ s MŠ pod vedením

ke z papiera zobrazil Slovensko a okolité štáty, slovenské posádky a nemeckú armádu. Obranné a útočné pozície znázorňoval postupom figurok vojakov z plastickej látky. Hovoril o presných termínoch, čo, kde a kedy sa odohralo. Znázornil aj partizánsky boj po potlačení SNP a pripomenul, že poslednou oslobodenou obcou vojakmi Červenej armády bola obec Makov (plus Klokočov a Korňa) 3. 5. 1945. **-MS-**

Učiteľky Vladimíry Albertovej ozdobili atmosféru tohto podujatia. Zneli básne a piesne. KVH-Krasnogvardejci Košice Ján Kovec a Andrej Resutik vytvorili dôstojnú atmosféru pri pamätníku ako čestná stráž. Obec zabezpečila aj malé občerstvenie.

Dňa 29. januára 2018 pokračovalo pripomínanie si týchto pre nás významných dní vzdelávacím dňom žiakov 7., 8. a 9. ročníka na tému 2. svetová vojna a SNP. V spolupráci s Múzeom SNP v B. Bystrici prišli odborní pracovníci Lucia Šotáková a Lukáš Volentier, ktorí názorom učení majstrovsky vysvetlili vznik fašistickej moci v Nemecku, rozpad ČSR, vznik Slovenského štátu a podstatu vzniku SNP.

Na príbehoch piatich partizánov dokázali navodiť atmosféru za akej sa muselo bojovať a pre-

Pochod vďaka za oslobodenie Čierneho Balogu

V nedeľu 28. januára 2018 aj počasie podporilo organizátorov z Čierneho Balogu, ktorí v spolupráci s domácim turistickým oddielom a organizáciou SZPB usporiadali tradičný Pochod po stopách osloboditeľov z príležitosti 73. výročia oslobodenia obce.

Snahou organizátorov je každoročne si pripomenúť hrôzy vojny, ale aj vlastenectvo našich otcov a dedov, ich odváhu a statočnosť, ktorou sa koncom januára 1945 postavili na odpor proti veľkej nemeckej presile – práporu Wehrmachtu (cca 700 mužov), ktorý vo veľkom snehu a treskúcej zime ustupoval

chrane obce. Nakoniec, v pondelok dopoludnia 29. januára, vstúpila do obce Červená armáda, ktorá pomohla zavŕšiť víťazstvo obrancov.

Pozvanie na 44. ročník Pochodu vďaka prijalo vyše 120 účastníkov. Z najvzdialenejšieho mesta, zo Spišskej Novej Vsi, pricestovalo 6 turistov (dvaja muži a štyri ženy). Plný linkový autobus priviezol okolo 50 turistov z Brezna, ostatní boli domáci.

Keďže na horách bolo dostatok

snehu, rozdelili sa na tri skupiny. Prví boli peší turisti z kóty Krížňô (939 m n.m.), odkiaľ mali do cieľa cca 6 km. Druhí z kóty Skalica (938 m n.m.), ktorá je známa partizánskym cintorínom (23), kde má svoj hrob aj najmladšia partizánka 16-ročná Kamila Šagy z ukrajinskej Ovruče. Tí mali do cieľa cca 8 km. Najdlhšiu trasu si zvolilo asi 30 bežkárov, ktorí putovali až do sedla Tlstý Javor (1068 m n.m.). Od cintorína s 39 povstaleckými vojakmi to mali do cieľa cca 12 km.

Spoločným cieľom všetkých turistov bol pomník obranných bojov v ústi doliny Páleníčno nad osadou Dobroč. Tu ich pri vatre oslobodenia najprv čakalo malé občerstvenie a po ňom pietny akt. K prítomným sa tu prihovoriť starosta obce František Budovec a po ňom vedúci turistického oddielu v obci Ivan Kucherák.

K tradíciám tohto Pochodu vďaka – patrí aj záverečný spoločný spev hymnickej piesne „Cez Balocké čierne hory...“.

Milan Kováčik, predseda ZO SZPB Ľ. 2 v Brezne

Pietne akty na východnom Slovensku

Do konca roka 1944 sa spod fašistickej nadvlády podarilo oslobodiť obce na pravom brehu rieky Ondavy. Táto pozastavila oslobodzovanie na 8 týždňov.

Matičiari z MO MS Hencovce pod vedením Miroslava Gešpera si tieto chvíle pripomínajú ukázkami bojov, ale aj divadelnými scénkami. V roli čestnej stráže, odetej v dobových uniformách, každoročne usporadúvajú pri pamätníkoch pietne akty. Tri dramatické pásma o prebiehajúcich bojoch z posledných dní partizánskeho zväzku Čapajev (koniec novembra 1944 pred prechodom frontu medzi Borovom a Haburou) priblížili pôsobenie partizánov pod Oblikom, vypálenie obcí Petrovce, Hermanovce nad Topľou a Tokajjika, presun na Kamianu pri Borove a samotné prelomenie frontu.

Dňa 19. januára sme si pripomenuli oslobodenie obce Hermanovce nad Topľou. Miestni matičiari držali čestnú stráž pri pietnom kladení vencov pri pamätníku na obecnom cintoríne, kde sa k prítomným prihovoriť člen výboru ZO SZPB z Vyšnej Oľšavy Peter Kasarda. Slávnosť pokračovala

vystúpením matičiarov, príhovorom starostu Eduarda Grejtáka, historika Milana Bohmera z Čierneho nad Topľou, kultúrnym programom a strelec-ko súťažou žiakov. Tohto istého dňa sme si pripomenuli 73. výročie oslobodenia mesta Jána Uhríka, tajomníka OblV SZPB z Vranova nad Topľou Pavla Čumu, predsedov ZO SZPB zo Svidníka, Stropkova, Giraltoviec, Petroviev a predsedníčku Únie žien v obci A. Kasardovú. Protifašistickí bojovníci ocenili

Pohľad na ZO SZPB v Strážskom

Pri prezentácii pred januárovou členskou schôdzou sme si vypočuli a niektorí aj zanútili pieseň „Karpatsko-duklianska“, ktorú zložil Peter Tomko.

Pokračoval program krúžku poézie Zrkadlenie. Pod vedením G. Grmolcovej vystúpili D. Mihalčínová, E. Búciová a A. Mochťáková. Pásmo sa nieslo v duchu riekaniek zo slovníka našej rodáčky Paulínky Sabolovej Jelinkovej.

Na rokovaní prítomný predseda Oblastného výboru SZPB Michalovec Miroslav Prega odovzdal jubilantke Julianne Perháčovej pri príležitosti jej životného jubilea „Ďakovný list“ za dlhoročnú činnosť v revíznej komisii. Všetci členovia dostali plán práce na rok 2018, na akcie ZO SZPB i OblV SZPB. Nezabudli sme ani na svojich jubilantov, ktorí oslávili narodeniny v januári. Priamy účastník protifašistickej odboja Ján Sivčó oslávil 92 rokov a Anna Válová 88 rokov. Navštívili sme ich v Slniečnom dome v Humennom.

Privítali sme medzi sebou 10 nových členov. Teší nás, že v našom meste je záujem o pravdivú históriu, ale aj o súčasnosť. **Anna Zabloudilová**

pamätnou medailou priamych účastníkov 2. svetovej vojny a s nimi spolupracujúci obecný úrad, základnú školu, FS Oľšavan, predsedu MO MS Hencovce Miroslava Gešpera a členku SZPB z Vranova nad Topľou Janu Smoligovú.

Ján Uhrík vo svojom vystúpení popísal priebeh oslobodenia obce, predsedu ZO SZPB gen. Kukorelliho Vyšná Oľšava Peter Kasarda zoznámil prítomných s priebehom a charakterom vojny, ktorá najviac postihuje nevinných a bezbranných. Spomienkové podujatie pokračovalo kultúrnym programom, počas ktorého prebiehalo povyšovanie hercov, ktorí stvárňovali partizánov. **Jana Smoligová**

Protifašistickí bojovníci ocenili

Výročie oslobodenia s hodnotiacou schôdzou

Obec Hĺpa a miestna ZO SZPB si 28. 1. 2018 pripomenuli 73. výročie oslobodenia obce.

Pietnym aktom nás sprevádzal spevácky zbor Benedictus. Mužská spevácka skupina zaspievala hymnu SR, po ktorej členovia dobrovoľného hasičského zboru položili vence k pamätníku padlých na námestí obce.

Podujatia sa zúčastnili starosta obce, poslanci obecného zastupiteľstva a široká verejnosť. Priebeh bojov statickými ukázkami priblížili členovia KVH Anthropoid z Mýta pod Dumbierom.

Po pietnom akte sa členovia SZPB zúčastnili hodnotiacej členskej schôdze. Na rokovaní sa zúčastnil aj člen oblastného výboru v Brezne Ľubomír Fabuš. **Iveta Hyriaková, ZO SZPB Hĺpa**

Noví členovia si prevzali legitimácie na Dukle

Predseda ZO SZPB vo Svidníku Milan Magulák, v prítomnosti členov výboru pri 73. výročí oslobodenia mesta Svidník, slávnostne odovzdal novoprijatým členom Michalovi Harvišovi a Petrovi Nastišinovi členskú legitimáciu pri pamätníku československej armády na Dukle.

Novoprijatým členom z úprimného srdca zablagoželal a poprial im pevné zdravie, veľa šťastia, lásky, osobných úspechov a rodinnú pohodu. V príhovore im tiež pripomenul, že boje o Duklu si v roku 1944 vyžiadali krutú daň.

Nikdy nezabúdajme na hrdinov, ktorí na „oltár slobody“ položili to najvzácnejšie, svoje životy. Dukla videla bojovať a umierať našich a sovietskych vojakov. Svoje životy počas týchto bitiek položili desaťtisíce vojakov, nehovoriac o ťažko ranených a nezvestných.

Preto nech Dukla zostane mementom i pre ďalšie storočia, aby sa podobné tragédie už nikdy nezopakovali. I keď položiť život za životy iných je najväčším hrdinstvom. **Jozef Žižák**

Oslobodenie perly Spiša

Počas 2. sv. vojny bola Spišská Nová Ves administratívnym centrom troch súčasných okresov: Gelnica, Levoča a Spišská Nová Ves.

My sme vojnu zažili už 24. marca 1939 keď nám horthyovci zbombardovali letisko, železničnú stanicu a ďalšie objekty. Zahynulo pri tom 12 našich vojakov a civilistov. Malú vojnu a jej obeť pripomína pamätník v mestskom parku.

Keď si u nás pripomíname boj o vlastné oslobodenie, nedá sa to bez poukázania na činnosť Jána Nálepku, o pripomenutie si npor. Ondreja Kožucha, ktorý padol v SNP, alebo Annu Vojtkovskú, ktorú fašisti zastrelili za to, že sa pokúsila vyvesiť československú zástavu.

Poklona ich pamiatke, za účasti žiakov, bola príjemným sprevčením stereotypu predchádzajúcich osláv.

Vieme, že v bojoch o naše mesto padlo a neskôr na následky zranení zomrelo 38 vojakov a dôstojníkov Červenej armády. Ďalších 39 ich zomrelo na následky chorôb a zranení v nemocnici v Spišskej Novej Vsi. **HDK ZO SZPB v Spišskej Novej Vsi**

Vo februári sa uskutočnilo zasadnutie pléna oblastného výboru SZPB v Ružomberku. Predseda Róbert Fajta v správe o činnosti prezentoval zvýšenú všestrannú aktivitu ZO SZPB v rámci Liptova a Oravy, ale aj stagnáciu iných základných organizácií. Osobitne sa to týka ich príspievajúcej činnosti, prijímania nových členov a neporiadku v evidencii.

Oblastný výbor si vypočul aj správu o činnosti historicko-dokumentačnej komisie a správu o hospodárení.

So zaujímavými postrehi a skúsenosťami z minuloročnej návštevy koncentračného tábora v Mathausene, ktorú organizovala ÚR SZPB, vystúpil Václav Ambrus z Ľubochnie. **Dušan Sabol**

Generál v montérkach

Niektorí zamestnanci muničného skladu v Trenčíne – Zábraní boli poriadne prekvapení, keď ho videli po prvý raz v generálskej uniforme. Ved' dovtedy ho poznali ako staršieho pána v montérkach. Pomáhal pri všetkých prácach.

„Z fyzickej práce nemám strach. Ráno si oblečiem montérky a robím až do večera všetky potrebné práce. S pílou, vŕtačkou, pri osadzovaní kameňov, ich natieraní, či brúsení... Najväčšie problémy sú so zháňaním finančných prostriedkov, všetko zabezpečiť a doviesť materiál. Dost' som sa naučil, keď som synovi tri roky pomáhal stavať dom,“ priznáva generálporučik v. v. Pavel Honzek.

Na začiatku bola hanba

Na vojenskom cintoríne z prvej svetovej vojny v Trenčíne – Zábraní sa po prvý raz ocitol na jeseň 2014. Bol tam s vtedajším zástupcom vojenského pridelenca RF. Oslovil ho, že hľadá cintoríny, kde sú pochovaní ruskí vojaci z obdobia 1. svetovej vojny. „Priznám sa, že o jeho existencii som poriadne ani ja nevedel, napriek tomu, že už mnoho rokov bývam v Trenčíne. Keď sme tam prišli, bolo mi skoro do plaču. Hanbil som sa pred ním za stav, v akom sme cintorín našli. Aj napriek tomu, že tesne pred našou návštevou príslušníci muničného skladu strážneho útvaru pokosili vysokú trávu, odstránili z priestoru popadané polámané konáre. Z hrobov vyrastali náletové dreviny, betón na hroboch bol rozrušený, popraskaný, časť hrobov bola úplne rozvalená...“ spomína generál Honzek a pokračuje: „Vtedy sa vo mne zrodila myšlienka, že by sme s cintorínom mali niečo urobiť, aby nebol našou národnou hanbou. Povedal som si, že skúsme dať dohromady aspoň tento jeden absolútne zabudnutý a zdevastovaný cintorín. Okrem

Slovákov a Čechov tam ležia aj vojaci ďalších krajín.“

Návrh predložil na Rade Klubu generálov SR. Schválila ho a keďže je z Trenčína, poverila ho riadením celej akcie, spoločne s regionálnou skupinou Sever Klubu generálov SR.

Už koncom roka 2014 začali rozvíjať prvé aktivity. Medzi prvými ich podporili zástupcovia veľvyslanectva RF (na cintoríne je pochovaných 86 ruských vojakov). Na začiatku boli dvaja, spolu s generálmajorom v. v. Gašparom Hozmanom. Vypracovali plán, ako postupovať, akú finálnu podobu by mal mať obnovený cintorín.

V roku 2015 sa pustili do prvých prác. Začali s pôvodnou vstupnou časťou na cintorín. V zimnom období, keď sa nedalo pracovať v teréne, často jazdili do VHÚ v Bratislave. Stretli sa tam s veľkou pomocou a ochotou. Začalo sa praktickými prácami. Teda s rozoberaním a úpravou vstupných stĺpov a čistením priestoru okolo nich. To bolo všetko, čo sa podarilo urobiť v roku 2015.

Sen sa napíňa

Už 10. novembra 2015 usporiadali pietny akt. Zúčastnili sa ho mnohí funkcionári OS SR, Klub generálov SR, ale aj zástupcovia veľvyslanectva RF na Slovensku, pridelenca obrany ČR, RF a Maďarska, zástupca ministerstva obrany Maďarska a ďalší hostia. Generál Honzek vtedy vyjadril presvedčenie, že do roku 2018 sa podarí obnoviť celý cintorín. V roku 2016 sa už na cintoríne zhromaždili pridelenca obrany ČR, Poľska, Maďarska, Rumunska, SRN a RF na Slovensku.

Medzi množstvom cintorínov z 1. svetovej vojny na Slovensku je tento trenčiansky svojím spôsobom výnimočný. Nachádza sa totiž v priestoroch trenčianskeho muničného skladu a nie je prístupný verejnosti. Je na ňom pochovaných 771 vojakov (medzi nimi aj 2 ženy, zdravotné sestry), Slovákov, Čechov, Rumunov, Maďarov, Rusov, Poliakov, Rakúšanov, Talianov, Turkov (moslimovia boli pochovaní do 24 hodín) a Nemcov. Na ploche zhruba 5 tisíc metrov štvorcových bolo pôvodne pochovaných 927 vojakov. Ale v roku 1925 bolo exhumovaných 154 prísluš-

níkov bývalého Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov (neskôr Juhoslávie) a boli prevezení na trenčiansky mestský cintorín, kde sú pochované ďalšie stovky vojakov, ktorí zahynuli počas prvej svetovej vojny.

V predvečer 99. výročia ukončenia 1. svetovej vojny 10. novembra 2017 sa podarilo zrekonštruovať ďalšiu časť cintorína.

Žiaci základnej školy Trenčín – Kubra zapálili na hroboch sviečky a pridali malý drevený kríž s červeným makom. Po prvý raz mohli zapáliť sviečky na hroboch svojich predkov aj občania. Aj pri hrobe vojaka Štefana Habánka zo Žitkovej na moravsko-slovenskom pomedzí. Jeho vnučky a ďalší príbuzní tak po prvý raz videli, kde je pochovaný ich dedko, či pradedko. A aj vďaka tomu, že generál Honzek a jeho kolegovia ich vypátrali.

Pátraciu akciu aj s pomocou starostov a primátorov zúčastnili na príslušníkov oboch trenčianskych plukov (71. pešieho a 15. honvédskeho). Ich regrutačnou oblasťou bola vtedajšia trenčianska župa, do ktorej patrilo aj celé horné Považie so Žilinou a Kysuce, a časť z Oravskej a Turčianskej župy. Časť vojakov pochádzala z moravskej strany Bielych Karpát.

Zostal na Slovensku

Generál Honzek skromne priznáva, že keď na jeseň roku 2014 spomínaný cintorín videl po prvý raz, sám veľmi neveril, že by sa ho podarilo k 100. výročiu 1. svetovej vojny upraviť. Aj preto, lebo sponzorstvo v tejto oblasti na Slovensku ešte veľmi rozšírené nie je. No napriek tomu sa podarilo ešte v roku 2017 všetky náhrobné kamene položiť a celú plochu zatraviť. Je to celkom 717 nových náhrobných kameňov. Bolo opravených 16 špecifických moslimských hrobov tureckých vojakov. „V ploche sa nachádza aj 7 historických pomníčkov. Rozhodli sme sa, že napravo od historických stĺpov vchodu cintorína ponecháme upravené pôvodné hroby z rokov 1915-18, je ich 30.“

V tomto roku nás čakajú na prvý pohľad drobnejšie práce. Treba prerobiť a dať konečnú podobu nástupovej ploche. Bude na nej asi 11 kusov informačných tabulí. Na nich bude zoznam pochovaných vojakov a základné informácie o cintoríne. Chceme tam umiestniť aj dvojtonový monolit. Na ňom bude informačná tabuľa o cintoríne, aj o tom, kto sa podieľal na jeho obnove.

Jozef Žiak, snímky autor

Živí, pripomínajme si mŕtvych!

Sme v jubilejnom roku vzniku ČSR a môžeme začať s približovaním príbehov padlých vojakov, ktorých mená sú vyryté na pamätníkoch. Niečo nájdeme v zachovaných kronikách miest a obcí, podrobnejšie sa o nich dozvieme z Kartotéky padlých v 1. svetovej vojne na internetovej stránke Vojenského ústredného archívu Praha. O dedoch či pradedoch v ruských a talianskych légiách potomkovia môžu získať podrobnejšie informácie z databázy legionárov, ktorá je prístupná na web stránke Vojenského ústredného archívu Praha: <http://www.vuapraha.cz/Pages/DatabazeVHA/DatabazeLegionaru.aspx>

Po otvorení stačí do tabuľky napísať priezvisko, meno osoby, a miesto narodenia, kliknúť na „vyhľadať“ a následne klik na priezvisko. Sú tam údaje o konkrétnej osobe, pluku, dátum a miesto zajatia, vstupu do légii, dátum návratu a iné. (Kmeňové doklady osôb narodených v rokoch 1887–1900 boli skartované).

V prípade zomrelej osoby, ak je známy útvar, v ktorom dotýčny vykonával vojenskú službu, záznamy o úmrtí, mieste hrobu sú v matrike zomrelých tohto útvaru. Matriky zomrelých vojakov z útvarov dislokovaných na území Slovenska, napr. 72. pešieho pluku Bratislava, sú uložené vo Vojenskom historickom archíve v Bratislave a možno ich pozrieť na webstránke: <http://vhu.sk/data/files/380.pdf>. Vybrané matriky je možné preštudovať v bádateľni VHA v Bratislave na Krajnej ulici č. 27.

* * *

Informácie o účastníkoch odboja v 2. sv. vojne sa dajú nájsť v Kmeňových dokladoch vojakov a poddôstojníkov, uložených v archívoch podľa roku narodenia. Ročníky 1911–1920 sú vo Vojenskom historickom archíve v Bratislave, ročníky 1921 a mladší vo Vojenskom archíve – v centrálnej registratúre v Trnave na Univerzitnom námestí č. 2, e-mail: va-cr@mod.gov.sk. Podobne

sú v Trnave uložené aj osobné spisy dôstojníkov a práporčikov od roku narodenia 1906 a mladších.

Ďalšie cenné doplnujúce poznatky o účastníkovi odboja možno získať na MO SR v oddelení starostlivosti o vojnových veteránov a vojenských dôchodcov v Bratislave, Za kasárňou 3, telefón +421 960 317 675. V žiadostiach o vydanie osvedčenia podľa zákona č. 255/1946 Zb. sú autentické popisy konkrétnej bojovej činnosti žiadateľa.

* * *

Vďaka bádaniu v týchto inštitúciách sa ZO SZPB v Báhoni podarilo získať poznatky o takmer tridsiatich občanov obce, ktorí boli zapojení v odboji. Dlhé roky po oslobodení sa vedelo len o ôsmich odbojároch. Až počas príprav monografie obce a bádania v archívoch sa príbuzní aj ďalších odbojárov dozvedeli, kde ich otec či starý otec bol počas vojny.

Doma o tom väčšinou nerozprávali, dokumenty pri upratovaní a predaji domov

povyhadzovali. V súčasnosti sa pripravuje vydanie dejín obce, v ktorých bude venovaná samostatná kapitola odbojárom z východného i západného frontu, vojakom povstaleckej 1. československej armády na Slovensku, partizánom, väzňom v koncentračných táboroch i účastníkom domáceho odboja. Aj s výberovou fotodokumentáciou autentických dokumentov – preukazov príslušníkov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, partizánskych preukazov, pasportov z hraničných prechodov pri návratoch domov po oslobodení z Francúzska, Nemecka a iných vzácnych historických dokumentov.

Na tomto príklade vidieť aké dôležité je pátranie po účastníkoch odboja, o ktorých činnosti nevedeli ani ich najbližší. Ak sa o to nebudeme snažiť my, funkcionári a členovia nášho Zväzu teraz, o túto nie celkom známu minulosť zatiaľ neznámych ľudí sa nebude nik zaujímať. Na škodu mladým pokoleniam, ktoré môžu žiť v mieri práve pričinením ich predkov.

Milan Bušo, Registratúrne stredisko SZPB, Bratislava

Napísali nám

V dvojtýždenníku Bojovník č. 2/2018 bola na prvej strane uverejnená veta... „arizácia... poškodzovala slovenskú ekonomiku...“ Túto vetu by som si dovoľil rozviesť a dokázať:

Súkromné vlastníctvo bolo aj za prvej Slovenskej republiky (od 21. 7. 1939) ľudáckou propagandou prezentované ako nedotknuteľné. To sa však netýkalo židovského majetku.

Arizácia pritom priamo poškodzovala slovenskú ekonomiku, pretože prakticky likvidovala dobre fungujúce židovské podniky. Arizátori, ako noví majitelia, totiž neboli schopní v mnohých prípadoch arizované podniky sami riadiť. Preto si ponechávali pôvodných majiteľov týchto firiem – Židov ako nevyhnutne potrebné osoby a tým ich aj priamo chránili pred deportáciami až do 29. 8. 1944.

Židia často vykonávali také špecializované práce, ktoré Slováci neovládali, napr. to boli remeselníci (opravy hodín...), všeobecní lekári, lekárnici, veterinári, inžinieri, a pod. Keďže však v procese arizácie boli svojho majetku zbavení, spoločnosť nedokázala týchto odborníkov nahradiť a arizácia tak priamo poškodzovala slovenské hospodárstvo.

Arizácie vytvorili skupinu pauperizovaných (schudobnených) Židov, o ktorých sa štát musel finančne starať až do deportácií. To zaťažovalo štátnu pokladnicu. Preto boli zriadené židovské pracovné tábory (Nováky, Sereď a Vyhne), kde si Židia sami zarábali na svoje živobytie, aby ich nemusel financovať štát.

Štát z väčšiny arizovaných podnikov nemal žiadny finančný príjem, pretože väčšina židovských podnikov v rámci arizácií už patriacich štátu, bola rozkradnutá a štát často nedokázal ani stanoviť účtovnú cenu na odpredaj židovského majetku do rúk arizátorov, aby tí potom mohli štátu odvieť daň z arizovaného majetku. Do júla 1944 bola stanovená likvidačná hodnota arizovaných podnikov z dôvodu ich dražby iba v 1 300 prípadoch. **Arizácie:** Okrem formálnych prevodov židovského majetku ich ovplyvnilo aj osobné sebecké prospechárstvo (kariérizmus, klientelizmus, korupcia, krádeže, protekcia, rodkárstvo, vlámanie). Z 12 500 židovských podnikov bolo arizovaných iba 1 888. Ostatné boli rozkradnuté. Podľa ÚPN bolo

arizovaných 2 200 židovských podnikov: <http://www.upn.gov.sk/arizacie/fazy-arizacie.php>

Podobne, ako arizácia židovských podnikov, dopadla aj arizácia poľnohospodárskej pôdy, keď štát z celkového vlastníctva 101 423 ha pôdy vlastnenej Židmi, dostal do augusta 1941 peniaze iba z pôdy o rozlohe 5 750 ha.

Propaganda hlásala, že z arizácií by mal profitovať „každý Slovák“. Skutočnosť však bola taká, že v dôsledku arizácií sa najviac a najskôr obohatili najmä členovia HSES, príslušníci HG, ich spriaznení sympatizanti, školy, štátne úrady, sociálne ustanovizne (detské domovy, robotnícke útulne), ostatné súkromné fyzické osoby, ako aj rímskokatolícka cirkev (cirkevné školy...). V prípade štátnych zamestnancov arizovali manželky a príbuzní štátnych zamestnancov.

Po deportovaných Židoch zostali nezaplatené pôžičky, ktoré štát často novým arizátorom odpustil. Zostali však po nich aj daňové nedoplatky. Takéto finančné dopady po arizáciách znamenali neplánované finančné zaťaženie štátu, ktoré zaťažovalo štátnu pokladnicu.

V dôsledku arizácií židovského majetku štát stratil platiteľov daní.

Dalšími finančnými stratami pre štát bolo ukrývanie židovského majetku ľuďmi, ktorí ukrývali aj samotných Židov pred deportáciami.

Celková hodnota arizovaného majetku bola 4,4 miliardy Ks k 2. 9. 1940, čo predstavovalo

asi 38 % národného bohatstva. Slovenský národ ako celok, okrem privatizérov, nemal z arizácií nič. Navyše arizácia bola spojená s veľkými národohospodárskymi škodami spojenými s rozkrádaním židovského majetku.

Slovenský štát získal z arizácií 1,1 miliardy Ks, čo je iba 25 % zo sumy 4,4 mld Ks. Z tejto sumy však štát musel financovať činnosti spojené s deportáciami slovenských Židov (500 rišských mariek za každého vyvezeného Žida, čo bolo po prepočte asi 5 000–5 500 Ks, strážcov Židov v koncentračných strediskách, ako aj strážcov Židov počas deportácií v dobytčárskych vagónoch na poľskú hranicu, železničiarov, zamestnancov Ústredne štátnej bezpečnosti, ktorí organizovali sústreďovanie Židov v koncentračných strediskách, zamestnancov Ústredného hospodárskeho úradu, ktorí zabezpečovali arizácie, zamestnancov železníc, úradníkov priamo sa zaoberajúcich administratívou súvisiacou so židovskými deportáciami (evidenciu Židov, označovaním Židov na uliciach

páskami alebo Dávidovou hviezdou...), kuchárov a ďalšie činnosti s deportáciami spojenými v celkovej hodnote minimálne 500–550 miliónov Ks.

Podľa niektorých historikov to bola až jedna miliarda Ks. Takže zisk štátu v súvislosti s arizáciami a deportáciami slovenských Židov predstavoval iba 100 miliónov Ks. Na porovnanie uvádzam, že vtedajší guvernér Slovenskej národnej banky prof. JUDr. Imrich Karvaš a Dr. Ing. Peter Zaťko s najbližšími vernými dali tajne predisponovať do Banskej Bystrice a do Ružomberka pre potreby SNP 3 miliardy korún, ako aj iné komodity, najmä pohonné hmoty, vojenské topánky, výstroj, a pod.

Vlastimil Matous

Informačné zdroje:

- <https://www.sme.sk/c/2361054/arizacia-zidovskymajetok-do-slovenskych-ruk.html>
- Politika antisemitizmu a holokaust na Slovensku v rokoch 1938–1945, Eduard Nižňanský, Múzeum Slovenského národného povstania, B. Bystrica, 2016
- Riešenie židovskej otázky v spojeneckých krajinách nacistického Nemecka (a aj na Slovensku), Viera Kováčová a kol., Múzeum Slovenského národného povstania, B. Bystrica, 2012
- Nacizmus, holokaust, slovenský štát, Eduard Nižňanský, Kaligram, 2010

Viete, že...?

...v piatok 2. 2. 2018 sa Volgograd stal na jeden deň opäť Stalingradom?

V meste sa konala obrovská prehliadka pri príležitosti 75. výročia nemeckej porážky a zajatia veliteľa 6. nemeckej armády maršala F. Paulusa.

...Hitler schválil konečnú verziu plánu „Blau“, útok na Stalingrad, ako Direktívu 41 dňa 5. apríla 1942? A že nemecký generálny štáb ho Hitlerovi odovzdal už 28. 3. 1942?

Direktíva 41 obsahovala strategický zámysel nemeckého vedenia vedenia vojny na Východnom fronte v roku 1942. Boli v nej tiež určené základné smery hlavného útoku zoskupení nemeckých vojsk.

Cieľ letnej kampane nemeckých vojsk spočíval v „opätovnom dosiahnutí iniciatívy a vnútenia protivníkovi svojej vôle“. Hlavný útok smeroval na juh s „cieľom zničenia protivníka západne od rieky Don a v následnom obsadení ropných oblastí Kaukazu a priesmykov cez Kaukazský chrbát.

Nemci sa na dosiahnutie tohto cieľa dohodli, že spojenci mu pošlú na východný front 16 nových rumunských, 12 talianskych, 10 bulharských, 2 slovenské divízie a niekoľko maďarských divízií zo svojej poľnej zostavy.

...za hrdinstvo v Stalingradskej bitke získalo čestné bojové názvy 44 vzávkov a útvarov, 55 ich bolo vyznamenaných radmi, 183 sa stali gardovými?

K tomu desiatky tisíc vojakov a dôstojníkov boli odmenení vládnymi oceneniami, 12 získalo titul Hrdina ZSSR.

...každý druhý tank, ktorý bojoval v roku 1942 na východnom fronte, bol vyrobený stalingradskou traktorovou fabrikou?

Bol to najlepší tank 2. sv. vojny, vynikajúci T-34.

...útok Nemcov na Stalingrad sa začal masívnym leteckým útokom 23. 8. 1942?

Zahynulo pri ňom okolo 40 000 ľudí. No mesto stále žilo. Fungovala výroba elektrickej energie, z Dzeržinského traktorového závodu vychádzali z pásov tanky a strelivo.

Pokus 6. nemeckej armády maršala Friricha Paulusa zničiť mesto masívnym úderom, nepriniesol žiaduci výsledok. Nemci dobyli severný okraj a boli zastavení.

Potom bolo mesto, rozprestierajúce sa v šírke 6–8 km a v dĺžke 60 km, zovreté do polkruhu nemeckým vojskom. Spojenie s tylom bolo len cez rieku Volgu.

V meste zostali dve armády – 62. armáda v centre mesta a 64. armáda na jeho juhu. Jedna od druhej však boli odrezané.

...priemerný Japonec pred druhou svetovou vojnou rozhodne nebol vojnovým štvácom?

Lenže Japonsko si napriek tomu vraždením a krviprelieváním razilo cestu juhovýchodnou Áziou. V orgiách zabíjania, ktoré zahrňovalo systematické vraždy 12 miliónov čínskych civilistov (sú zdroje, ktoré hovoria aj o viac ako 35 miliónoch čínskych obetí), bola väčšina z nich zabitá šablou alebo prepichnetá bajonetom.

...Jozef Tiso utekal zo Slovenska s falošnými dokladmi pod menom Dr. Jozef Táborský?

S týmto menom sa ukrýval v kláštore kapucínov v bavorskom Altöttingu, kde ho v lete 1945 objavili a zajali Američania. Tí ho neskôr vydali Československu, aby ho na Slovensku mohli postaviť pred súd.

Proces trval viac ako štyri mesiace. Od 2. decembra 1946 do 15. apríla 1947. Spolu s Jozefom Tisom v ňom súdili aj niekdajšieho podpredsedu vlády a ministra vnútra Alexandra Macha a v neprítomnosti aj niekdajšieho ministra zahraničia Ferdinanda Ďurčanského.

...počas piatich dní bojov o Plzeň padol generálovi Pattonovi až jeden vojak z juniorskej 16. divízie?

K tomu bolo zranených 7 vojakov americkej armády. Bolo zajatých asi 7 000 nemeckých vojakov a bolo rozdaných niekoľko miliónov žuvačiek. V bojoch o Šumavu padlo 10 amerických vojakov, čo museli byť naozaj „kruté“ boje.

Celkom padlo na území ČSR 116 amerických vojakov (počty sa udávajú rôzne, ale väčšina bádateľov sa zhoduje na tomto čísle) a 144 000 sovietskych vojakov. Pri oslobodzovaní Prahy pravdepodobne padlo asi 300 sovietskych vojakov a asi 500 vlasovcov.

Spracovala A. Mikundová

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 7:** Anna Bergerová a Mária Čertíková 88 rokov.
- **Bratislava 18:** Anna Kuzmíková 89 a MUDr. Elena Ďurišová 85 rokov.
- **Bratislava 19:** Ján Škorec 95 a Milan Jamrich 86 rokov.
- **Bojnice:** Anna Krascsenicsová 70 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Ivan Kochan 40 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda, gen. I. Gibalu:** Jarmila Patáková 82 a Anna Dianová 81 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP, J. Rýsa:** Božena Kapustová 80 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Ing. Peter Baroš 65 rokov.
- **Bernolákovo:** Alžbeta Reingraberová 85 rokov.
- **Báhoň:** Oľga Feketová 85 a Anna Bušová 75 rokov.
- **Blatnica:** Mária Tarašová 83 rokov.
- **Brusnica:** Ján Šafranko 70 rokov.
- **Čaňa:** Margita Tomčová 82 a Magdaléna Škovranová 70 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Alžbeta Šušmáková 88 a Viera Masárová 60 rokov.
- **Donovaly:** Miroslav Mydlo 87 a Ružena Štěníčková 80 rokov.
- **Egreš:** Eva Fedorčáková 60 rokov.
- **Giraltovce:** Ján Gdovin 82 rokov.
- **Hniezdne:** Marta Krafcíková 75 rokov.
- **Kremnica:** Pavol Majer 81 rokov.
- **Kordíky:** Ľubica Húsková 65 rokov.
- **Kežmarok:** Anna Černáková 94 a Adelaida Plattová 85 rokov.
- **Košice – Sever:** Helena Ščuroková 89 a Ondrej Čierny 80 rokov.
- **Košice – Juh:** Zuzana Guľašiová 81 rokov.
- **Kráľovský Chlmec:** Ján Drobňák 75 rokov.
- **Košťany n/Turcom:** Matej Valocký 93 rokov.
- **Kurimka:** Martin Ragan 35 rokov.
- **Ladomirová:** Helena Ducárová 75 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Marta Knappová 86 rokov.
- **Liptovská Kokava:** Elena Blahútová 70 rokov.
- **Lučenec 2:** Alžbeta Fajčíková 70 rokov.
- **Lučenec 3:** MUDr. Mária Vlasta Kuníková 88 rokov.
- **Lučatín:** Igor Šišiak 60 rokov.
- **Lehota p/Vtáčnikom:** Jozef Gašparovič 93 rokov.
- **Lipovec:** Ján Klein 75 a Danica Litvaiová 65 rokov.
- **Makovce:** Mária Jadlovská 86 rokov.
- **Martin – Východ:** Ján Novák 83 rokov.
- **Martin – Stred:** Miloš Bujdošík 87 rokov.
- **Martin – Sever:** Eva Žáková 81 a Soňa Szépeová 80 rokov.

- **Muráň:** Rudolf Krokavec 70 rokov.
- **Michalany:** Emil Ďurman 95 rokov.
- **Novosad:** PaedDr. Miroslava Bajusová a Mgr. Dušan Bajus 60, Mgr. Jozef Jastrab 35 rokov.
- **Nová Baňa:** Anton Bratko 81 rokov.
- **Očová:** Anna Pivolusková 65 rokov.
- **Ostrý Grúň:** Eva Snopková 70 rokov.
- **Pohorelá:** Mária Kanošová 80, Mária Simanová 70, Anna Kubandová a Janka Poláková 60 rokov.
- **Považská Bystrica:** Anna Bachratá 94 rokov.
- **Pezinok:** Katarína Esterlová 84 a Katarína Turiničová 40 rokov.
- **Prešov Klub pri ZV SR:** František Mansfeld 70 rokov.
- **Prievidza:** Paulína Gregorová 92 rokov.
- **Podhradie:** Ivan Bella 81 rokov.

- **Pliešovce – genmjr. A. Kordu:** Ján Krnáč 75 a Anna Kirschnerová 70 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Marián Šivara 55 rokov.
- **Senica:** Božena Hradská 84 a Milan Čuvala 60 rokov.
- **Sklabiňa:** Juraj Belička 70 a Ivica Honková 60 rokov.
- **Staškovec:** Mária Mulíková 92 rokov.
- **Svidník:** Ján Kurečko 80, Mária Bilaninová a Jozef Pacolák 75, Ján Lipčák 70 a Milka Zdenovcová 65 rokov.
- **Stropkov:** Tomáš Mandula 70 rokov.
- **Sečovce 1:** Anna Petrovská 92 a Anna Svatková 87 rokov.
- **Šambron:** Štefan Bobulský 35 rokov.
- **Špania Dolina:** Andrej Krajňák 75 rokov.
- **Tlmače:** Irena Kúdelová 70 rokov.
- **Trenčín 1:** Jozef Petreje 84

- a Anna Kovačková 80 rokov.
- **Trenčín 2:** PhDr. Rudolf Samuel 84 rokov.
- **Trnava 1:** Mária Pekarovičová a Valéria Péterová 96, Štefánia Palovičová 93 rokov.
- **Trebišov 1:** Emília Gibová 82 rokov.
- **Trebišov – Milhostov:** Erika Mokrišová 40 rokov.
- **Valaská:** Mgr. Ivan Karak 70 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Anna Kubovská 82, Pavel Melicherčík 80 a Ľubomír Chrien 65 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Jozef Kulich 90 a MUDr. Ján Badinka 65 rokov.
- **Zlatá Baňa – Sekčov:** Margitá Galová a František Košč 88 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Božena Mižurová 81 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Jubilanti zo Stebníka

Kedže naša ZO SZPB má len 15 členov, zväčša sa predstavujeme partnerskou spoluprácou JDS Stebník.

Aj o tom sme hovorili na decembrovej členskej schôdzi, ktorej sa zúčastnil aj aktivista Ján Paľa. Jednou z našich momentálnych činností sú práce na vojenskom cintoríne z 1. sv. voj-

ny u nás. Je v ňom pochovaných 105 vojakov z rôznych krajín.

Minulý rok mali životné jubileá: Ján Los-Božik (70 rokov), Štefan Rusiňak (70 rokov), Miluše Varcholová (70 rokov), Mária

Jaroščaková (65 rokov) a Nadežda Kučečková (55 rokov).

Výbor ZO SZPB im poprial veľa síl do ďalších rokov. V tomto roku oslávi naša členka Mária Peregrimová krásne 90. narodeniny, ku ktorým jej srdečne blahoželáme.

Predsedníčka ZO SZPB Anna Peregrimová a starosta obce Stebník Štefan Kučečka

Zľava: Nadežda Kučečková, Ján Los-Božik, Štefan Rusiňak, Miluše Varcholová a Mária Jaroščaková. Pred nimi sedí predsedníčka ZO SZPB Anna Peregrimová.

Výbor zo Zlatej Bane – Sekčova si uctil priameho účastníka SNP

Dňa 1. 2. 2018 sa dožil 88. narodenín náš člen a priamy účastník SNP František Košč.

Pri tejto príležitosti ho 4. februára navštívil predseda základnej organizácie Pavol Pulík-Hreha so synom Pavlom, ktorý je najmladším členom tejto základnej organizácie.

Pri návšteve sme Františkovi Koščovi odovzdali čestné uznanie, ktoré mu udelil predseda a výbor základnej organizácie, spolu s gratulačným listom s podpismi členov výboru. Taktiež mu boli odovzdané vecné dary, na ktoré sa zložil celý výbor.

Oslávenc bol veľmi prekvapený a potešený z našej návštevy a s manželkou nám porozprával svoje príbehy a zážitky z 2. svetovej vojny.

Na záver návštevy sme jubilantovi Koščovi zaželeli pevné zdravie, veľa šťastia, rodinnej a osobnej pohody. Nech ešte dlho zostane medzi nami.

* * *

Naša ZO SZPB má už len dvoch priamych účastníkov protifašistického odboja v SNP. Takéto návštevy a starostlivosť o svojich starších členov usporiadame pravidelne.

Pavol Pulík-Hreha ml.

Náhle nás opustil mjr. Jaroslav Kredátus

Dňa 13. januára 2018 sme sa rozlúčili s bývalým predsedom našej ZO SZPB v Pliešovciach mjr. Jaroslavom Kredátusom, ktorý nás opustil po ťažkej chorobe vo veku 65 rokov.

Narodil sa 18. 11. 1952. Absolvoval VA AZ v Brne. J. Kredátus sa takmer celý život venoval armáde, športu a telovýchove. Pracoval ako hlavný revízny technik OS SR. K 31. 12. 2017 ukončil pracovný pomer pre chorobu. Bol známy ako bývalý rozhodca ObfZ Zvolen.

V mene našej organizácie ZO SZPB v Pliešovciach sa chcem poďakovať a vzdať úctu Jaroslavovi Kredátusovi za jeho prácu.

Jeho život bol veľmi pestrý, bohatý na činy, city a hlboké myšlienky. Všetky tieto vlastnosti vytvorili z neho dobrého človeka. Aktívne pracoval ako predseda a tajomník našej organizácie. Práca mu bola poslaním, až kým sa mu do cesty nepostavila vážna choroba a náhla strata syna.

Ďakujeme Jarko za tvoju prácu. Odpočívaj v pokoji. S úctou a večnou pamiatkou na teba nezabudneme.

Pozostalým vyslovujeme hlbokú a úprimnú sústrasť.

Výbor a členovia ZO SZPB A. Kordu v Pliešovciach

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Bzince p/Javorinou – Cetuna** s 90-ročnou Emíliou Zelkovou.

■ **Bratislava 16** s 90-ročným Emilom Praskačom.

■ **Gočovo** s 95-ročným Michalom Sklenárom.

■ **Lučenec 2** so 78-ročným Pavlom Filčíkom.

■ **Pohorelá** s 80-ročnou Máriou Jánoškovou a 79-ročným Jozefom Chromčom.

■ **Sliach** s 93-ročnou Zlaticou Egryovou.

■ **Závažná Poruba** s 97-ročným Jánom Beťkom.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov

So sídlom Štúrova 8, 815 72 Bratislava – Staré Mesto

Právna forma: Občianske združenie

IČO: 00177431

Vyzývame svojich členov, priateľov a sympatizantov, aby využili možnosť poukázania 2-percentného podielu zaplatenej dane z príjmov a poskytli tak podporu pre našu činnosť v roku 2018.

SZPB bol na tento účel zaregistrovaný dňa 30. 11. 2017 v zozname prijímateľov 2 % dane v Notárskom centrálnom registri (www.notar.sk) pod sp. zn. NCRI549889/2017. Aktuálne tlačivo už s údajmi SZPB je možné stiahnuť zo stránky www.szpb.sk

Tlačivo po vyplnení je potrebné podať na daňovom úrade podľa miesta trvalého bydliska spolu s potvrdením o prijíme, ktoré vystaví zamestnávateľ v prípade, ak ste zamestnancom do 30. 4. 2018.

Ak ste podnikateľom, podávate vyhlásenie k 2 % dani priamo v daňovom priznaní do termínu podania daňového priznania na daňový úrad podľa miesta sídla firmy.

Za Váš príspevok a prejavenu dôveru vopred ďakujeme.

Ústredná rada SZPB

Kontakt: e-mail: ekonomka@szpb.sk

telefón: 02/38104942, 0911 151512 www.szpb.sk

Nová publikácia o Liptovskej Tepličke

S blížiacim sa 73. výročím oslobodenia obce Liptovská Teplička sa zrodila myšlienka zostaviť publikáciu, ktorá by mapovala udalosti druhej svetovej vojny v tejto obci. Nová publikácia pod názvom „Partizánska obec Liptovská Teplička“ vychádza práve v týchto dňoch. Je to v poradí už siedma kniha Marcela Maniaka, ktorá vyšla vo vydavateľstve Jadro Kežmarok.

Publikácia zaznamenáva pohnuté roky 2. sv. vojny v Liptovskej Tepličke. Samostatná kapitola je venovaná Slovenskému národnému povstaniu. Počas Povstania sa táto obec ocitla priamo v centre diania. Po celú dobu sa v nej striedavo nachádzali partizáni aj nemeckí vojaci. V okolitých horách mali svoje štáby umiestnené viaceré partizánske skupiny. Partizánom pomáhali nielen jednotlivci, ale prakticky celá obec. Čitateľ sa dozvie všetko o týchto partizánskych skupinách a ich veliteľoch, o priebehu SNP v obci a jej okolí.

V ďalších kapitolách sú zachytené spomienky priamych účastníkov protifašistického odboja, mená padlých a ranených obyvateľov obce, pamätne miesta bojov, vznik a pôsobenie ZO SZPB a ďalšie zaujímavosti súvisiace s 2. sv. vojnou v obci. Nechýba v nej ani oslobodenie obce 29. januára 1945. –MMM–

Knihy

O Troch duboch

Keď v roku 2013 nečakane zomrel odborník na regionálnu históriu stredného Slovenska Milan Gajdoš, Emil Šimončík váhal, či pokračovať v projekte, ktorý si naplánovali.

Išlo o detailné spracovanie histórie letiska Tri duby. Zdedil však lásku k lietaniu po svojom otcovi, leteckom mechanikovi, a v rokoch 1988 až 2012 pracoval na Leteckej základni Sliač. Aj

preto sa nevzdal. V rokoch 1992–2010 bol poslancom sliačskeho zastupiteľstva a k dejinám mesta i okolia má mimoriadny vzťah.

Knižný debut tohto 69-ročného autora predstavuje 380 strán ilustrovaných asi 350 fotografiami. V roku 2017 ho vydal Klub priateľov Múzea SNP. Kniha Tri duby s podtitulom K histórii lietania na Pohroní a letiska v Sliači sa začína v prvej polovici minulého storočia. Končí sa v roku 1990, s presahmi do súčasnosti. Obrana č. 2/2018

Smrť v bunkri

„Zdedil som po ňom niečo?“ pýta sa spisovateľ a reportér Martin Pollack pri pohľade na fotografiu svojho otca v uniforme SS. Je nenávisť dedičná? A ako sa postaviť temnej minulosti predkov? S dedičstvom nacizmu sa nedokážu vyrovnat' celé krajiny, ako sa s ním má vypořadať jeden človek, keď zistí, že jeho otec má na rukách krv stoviek nevinných ľudí?

Martin Pollack v knihe Smrť v bunkri pátra po nacistickej minulosti svojich predkov, no pred-

všetkým biologického otca, vysokého predstaviteľa nacistickej SS, ktorý po potlačení SNP operoval a vraždil aj na území Slovenska.

Martin Pollack rekonštruje jeho život, aby lepšie spoznal a pochopil aj seba. Prijat' minulosť i všetky jeho hriechy – to je možno najlepší spôsob, ako sa vyrovnat' s temnými dejinami svojej rodiny. A je to možno aj dobrý recept pre celú spoločnosť.

Kniha Martina Pollacka Smrť v bunkri vychádza na 248 stranách vo vynikajúcom preklade Michala Hvoreckého. Obrana č. 2/2018

V Rusku zakázali premietanie filmu Stalinova smrť

Ide o britsko-francúzsku filmovú komédiu *The Death of Stalin (Stalinova smrť)* o boji o moc po smrti komunistického diktátora Josifa Stalina.

Ministerstvo kultúry odobralo snímke renomovaného režiséra Armanda Iannucciho povolenie. Film sa mal v ruských kinách premietat' od štvrtka 25. januára.

Na film sa hneď po septembrovej premiére v Toronte sťažovali ruskí komunisti, podľa ktorých je protiruský. Iným hodnotárom – napríklad režisérovi Nikitovi Michalkovovi – zase prekážalo, že satirická snímka sa v Rusku premietala práve v čase, keď sa na začiatku februára oslavuje 75. výročie sovietskeho víťazstva v bitke pri Stalingrade, jednej z kľúčových za druhej svetovej vojny.

Právnici ministerstva vo filme zistili „príznačky extrémizmu“, je vraj „zameraný na vyvolávanie nenávisťi a zášti a ničenia dôstojnosti ruského (sovietskeho) človeka“ a „kriví minulosť, aby obdobie 50. rokov v živote sovietskych ľudí vyvolávalo len hrôzu a odpor“.

Pravda.sk, 23. 1. 2018 (výňatok)

Činorodý jubilant „Skala“

„Storočné lípy obklopujú kameň, kde na znak úcty mená vytesané sú. Životy ľudí, pre budúcnosť nádej bez vojen, krvou podpísané sú. Je na nás a našich deťoch, odkaz niesť k úcte k hrdinom. Patrí vám česť a vďaka, padlí spoluobčania.“

Aj touto svojou básňou pri príležitosti osláv 73. výročia oslobodenia obce sa prezentoval Pavol Stuchlý z Istebného na Orave, podpredseda ZO SZPB a člen ObIV SZPB v Ružomberku, ktorý 16. februára 2018 oslávil 60. narodeniny. Bola to aj pripomienka rokov jeho plodnej práce pri presadzovaní myšlienok protifašistického odboja a odkazu SNP.

P. Stuchlý má obrovskú zásluhu pri obnovení činnosti ZO SZPB v Istebnom, ako aj pri propagácii odbojového hnutia

na Orave, ale aj za hranicami regiónu. Neúnavne navštevuje starostov obcí, kde z kroník mapuje činnosť partizánskych skupín a osudy ich príslušníkov a získava ďalších odberateľov nášho Bojovníka.

Veľkú zásluhu má aj na organizovaní tradičného pochodu „Po partizánskom chodníku“ z Istebného cez párnické Bralo do Lučivnej – miesta partizánskych skupín a školských výletov do partizánskej nemocnice pod vrch Salatín v Zuberici.

Všetci funkcionári ZO SZPB sa pravidelne stretávajú na kavičke a zákusku v jeho kuchyni (kancelárii), kde sa pripravujú všestranné aktivity, ktoré v mnohých prípadoch dosahujú úžasné výsledky pri propagácii nášho hnutia.

Jeho zmysel pre povinnosť sa prejavuje aj pri plnení úloh v nespočetných spoločenských organizáciách v obci a okrese, kedy sa jeho zodpovedné, obetavé

Podpredseda ZO SZPB Pavol Stuchlý (stojaci) v rozhovore s Tiborom Spitzom na minuloročnom mierovom pochode z D. Kubína do Srňacieho – miesta, kde sa židovská rodina Spitzovcov šesť mesiacov ukrývala v jame pred deportáciou do koncentračného tábora.

a organizačné schopnosti pretavili najmä do „Mierového pochodu“ v Srňacom, na počesť skrývajúcej sa židovskej rodiny

Spitzovcov pred ich deportáciou do koncentračného tábora. Pravidelne sa tohto podujatia zúčastňuje aj rodák z Dolného Kubína Tibor Spitz s manželkou, ktorí žijú v USA.

P. Stuchlý je vzorom pre všetkých nás, nasledovníkov, v plnení si povinnosti a šírení odkazu SNP a protifašistického odboja. Jeho obľúbeným citátom sú slová už nebohého priameho účastníka bojov s fašizmom Rudolfa Junga z Bernolákova: „Nezraďme pamiatku miliónov mužov, žien a detí, ktorí padli v boji a boli povrazení fašistami. Zahynuli preto, aby 2. sv. vojna bola posledná.“

Drahý náš Paľko, veľmi pekne ti ďakujeme za tvoju neoblomnú výnimočnosť, ktorou vďaka svojej nezlomnosti a húževnatosti dostávaš Istebné, Oravu a Liptov do širokého povedomia aj za hranicami Slovenska. Nech ti ešte dlho horí sviečka života, nech zvíťazíš nad zákernou chorobou a aby si bol – ako vždy – aj naďalej SKALA!

ZO SZPB Istebné a Dolný Kubín, ObIV SZPB Ružomberok

Potravina, čo stonásobne zvyšuje vývoj rakoviny

Vedci z Kalifornskej univerzity v Los Angeles zistili, že nadbytok cholesterolu v organizme môže urýchliť vývoj rakoviny črevného traktu viac ako stonásobne. Informuje o tom stránka Science Alert.

Vedci robili pokusy s laboratórnymi myšami rozdeľiac ich na dve skupiny. Jednej nasadili diétu s vysokým obsahom cholesterolu. Druhej skupine „odpojili“ ferment Lpcat3 – jeho blokácia spôsobí zvýšenie úrovne cholesterolu.

Výsledkom bolo, že všetkým hlodavcom sa začali aktívnejšie deliť kmeňové bunky, vďaka

čomu sa črevné látky rozrastali a črevá sa tým predlžovali. Toto všetko spôsobilo rýchlejší vznik rakovinových buniek v hrubom čreve.

„Znepokojilo nás, keď sme zistili, že cholesterol ovplyvňuje rast kmeňových buniek v črevách, čo následne vyše stonásobne zvyšuje rýchlosť vzniku nádorov,“ povedal vedúci výskumu.

Vedci idú teraz zisťovať, či existuje súvislosť medzi zvýšeným cholesterolom a inými druhmi rakoviny.

V článku sa hovorí, že potraviny bohaté na tuky a niektoré uhľovodíky môžu zvýšiť úroveň cholesterolu v organizme. Mnohí odborníci v tejto súvislosti odporúčajú znížiť spotrebu červeného mäsa a mliečnych výrobkov.

Podľa ria.ru, 30. 1. 2018

Čítanisko

ZRNKÁ HUMORU

Kamarátova sponď

– Odkedy mám počítač, snažím sa získavať priateľov ako na Facebooku:

Okoloidúcim rozprávam o tom čo som jedol, ako sa cítim, čo som robil predchádzajúcu noc a čo budem robiť večer...

Potom im rozdávam rodinné fotografie, vrátane mojich fotografií ako robím na záhrade, ako sa kúpem...

Tiež si okoloidúcich vypočujem a presviedčam, že ich mám rád...

– A funguje to?

– Už mám troch priateľov:

Dvoch policajtov a jedného psychiatra.

* * *

Zvláštna konverzácia

– Tak si predstavte, že môj manžel dnes zničil celú počítačovú sieť.

– On je hacker?

– Nie. Technický analfabet.

* * *

Pol'ahčujúca okolnosť

– Som veľmi rada, že mi manžel vybral rodičia. Pri pomyslení, že som si takého idiota našla sama, by ma určite porazilo.

* * *

Dve kamarátky z ulice

– Včera som bola na tehotenskom teste...

– Otázky boli ťažké?

* * *

Dobre stavaný muž

... je ten, ktorý sa o seba stará.

A druhý je ten, o ktorého sa dobre stará manželka.

* * *

Prebudenie

– Moja drahá, v noci som zistil, že som nebol prvý!

– Miláčik môj, ako som minulú noc zistila, nebol si ani posledný!

Pokušenie

– Si také krásna. – Óóó, ty lichotník!

– Najradšej by som ťa znásilnil.

– Daj si pozor, ty násilník!

– Prepáč. Chcel som povedať, pripravil o panenstvo.

– Óóó, ty kúzelník...!

* * *

Chceš zmeniť svet?

Tak ho zmeň, pokiaľ si sloboďný.

Lebo keď sa oženíš, nezmeníš už ani len televízny kanál.

* * *

Krása slovenčiny

Jednu fľašu sme vypili do jednej, do tretej pol druhej a do štvrtej trištvrtre tretej.

Poznámka jazykovedcov: Tomuto iná národnosť nemôže rozumieť, iba žeby pili s nami.

pomôcky: AARAU, ZIN, VINODOL	spojila zväraním	obec pri Nitre	solviznačná slabika	japonská lovykňa perlorodiek	nátlak	autor výroku: SOKRA-TES	spôsobil únavu	Slovenská technická univerzita (skr.)	Autonómna oblasť (skr.)		strach	hudobná skupina	udrel ťažkým predmetom
náhla zmena						zámorská veľmoc starogrécky boh lásky					orgán zraku		
1. časť tajničky											zabávajú patriaci Mateovi		
typ ruských lietadiel			sídlo vo Švajčiarsku väčšia oplotená nádob						časť atlasu vyjadrieme rečou				
pokolenie				kujný nerast motáme				české mužské meno impulz					
kráčam					sipiieť firma na výrobu bleskozvodov								
hrmot						láska, po anglicky lúka					chem. zn. hliníka kuchynské nádoby		
patriaci Alici							francúzsky módný tvorca skutok					ženské meno vrece	
	podmienková spojka	2. časť tajničky ukazovacie zámeno											
časť molekuly						mám vedomosť					staro-rímsky pozdrav		
ťažné zvieratá						pred, po latinsky					strecha		

Správne vylúštenie tajničky z č. 2 znie: **...znášať priateľove slabosti.**

Knihu posielame **Olge Plachej z Bratislavy.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

2. marec 1943 – 1. čs. poľný prápor v ZSSR je zasadený do obrany pri Charkove na svoj prvý boj od 3. do 15. marca.

Pri Sokolove mal (viac zdrojov prináša mierne iné údaje) 102 mŕtvych, 106 ranených a asi 30 nezvestných. Na jeho úseku nepriateľ stratil 19 tankov, 6 obrnených transportérov a takmer 400 vojakov.

87 príslušníkov práporu je vyznamenaných čs. a 84 sovietskymi medailami. Otakar Jaroš sa stáva, ako vôbec prvý cudzinec, Hrdinom ZSSR in memoriam. Rote veľil napriek dvom zraneniam a so zväzkom granátov vyhodil do vzduchu nemecký tank, ktorý sa prebil do dediny.

3. marec 1944 – Z Istanbulu do Bratislavy pricestoval styčný dôstojník čs. MNO v Londýne kpt. Jaroslav Krátky.

6. marec 1939 – Pražská vláda zosadila autonómnu vládu Podkarpatskej Rusi a poverila správou krajiny českého generála L. Prchalu.

9. marec 1935 – Adolf Hitler vyhlasuje Versaillskú zmluvu pre Nemecko za neplatnú.

9. marec 1939 – V Prahe na zasadnutí česko-slovenskej vlády, ktoré bolo vyhlásené za tajné, predseda R. Beran ostro napadol slovenských ministrov. Obviňoval ich z protištátneho separatizmu. Nato prezident Hácha pozbavil úradu predsedu slovenskej vlády J. Tisa a ďalších troch ministrov. Tým bola prakticky odstránená legitímna autonómna vláda Slovenska.

V slovenských médiách sa ozvalo, že ide o pošliapanie slovenskej hrdosti nerozmysleným činom teroru, ktorý „do slovenskej krajiny potajomky dirigovalo z Česka a z Moravy četníctvo a vojsko. Ťažko vybojovaná autonómia slovenskej krajiny bola ohrozená...“

Všetka moc tak formálne ostávala v rukách ministra P. Teplanského, dôverného spravodajcu pražskej vlády. Ešte počas zasadania vlády pozval minister zahraničia F. Chvalkovský do vládnej budovy nemeckého diplomatického zástupcu, ktorého žiadal o dôvernú informáciu, či Nemecko má záujem o osamostatnenie Slovenska, lebo on ako minister zahraničia „sa nechce hlúpo protiviť záujmom Nemeckej ríše“!

9. marec 1942 – Na Slovensku vstúpila do platnosti vyhláška, podľa ktorej museli Židia nosiť viditeľné označenie – žltú hviezdu.

9. marec 2013 – Na zhromaždení nad Múzeom bojového bratstva v Sokolove plápolali zástavy Ukrajiny, Česka a Slovenska, no chýbala zástava RF (oficiálneho následníka ZSSR), ako víťaza 2. svetovej vojny.

10. marec 1939 – Zatiaľ čo na Slovensku už skutočnú moc preberali českí generáli, veliteľ pozemného vojska na Slovensku so sídlom v Banskej Bystrici generál Bedřich Homola 10. marca 1939 vyhlásil stanné právo (Homolov puč). Nato bolo uväznených a odvečených do Česka asi 200 popredných slovenských politických činiteľov. Iba ministromi F. Ďurčanskému sa podarilo ujsť do Viedne, odkiaľ rozhlasom informoval o českom vojenskom puči na Slovensku.

10. marec 1939 – XVIII. zjazd VKP(b) vyhlásil, že ZSSR bude podporovať národy, ktoré sa stali obeťou fašistickej útočnosti.

11. až 13. marec 1938 – Nemecký anšluz Rakúska. 200-tisícová nemecká armáda prekročila rakúske hranice. Západ mlčí, ZSSR navrhuje riešiť túto otázku v Lige národov.

11. marec 1939 – Emil Hácha vymenoval novú 7-člennú autonómnu vládu na čele s K. Sidorom.

Ďalšími členmi boli: Jozef Sivák, Dr. Martin Sokol, Július Stano, Ing. Peter Zaťko, Alexander Hrnčár, Dr. Gejza Fritz. Dr. J. Tiso sa utiahol na svoju faru do Bánoviec n/Bebravou. Nemeckí tajní agenti ponúkli Tisovi vojenskú pomoc z nemeckej strany na obranu autonómie Slovenska. Tiso takúto pomoc jednoznačne odmietol, lebo – ako povedal v dôvernem kruhu: „...keby raz Nemci sem prišli, ľahko by sme sa ich nezbavili.“

V noci z 11/12. marca 1939 – V noci o 3. hod. navštívila „čerstvého, ešte len jednodenného“ predsedu vlády Sidora skupina nemeckých funkcionárov (pod vedením Hitlerovho ministra pre osobitné úlohy Dr. Wilhelma Kepplera), ktorí žiadali hneď vyhlásiť samostatnosť Slovenska. Keď Sidor hostil informoval, že nová slovenská vláda nemá v úmysle tak urobiť bez prípravy, veď ešte nemala ani prvé pracovné zasadnutie, stal sa Sidor pre Nemecko neprijateľným politikom. Podkarpatskú Rus začala s Hitlerovým odobrením obsadzovať maďarská armáda.

V noci z 12/13. marca 1939 – Hitlerov minister pre osobitné úlohy Dr. Keppler dostal z Berlína príkaz urobiť všetko, aby sa Slovensko osamostatnilo. Preto sa obrátil na zosadeného predsedu vlády Dr. J. Tisu s pozvaním na rozhovor ku kancelárovi Nemeckej ríše Adolfovi Hitlerovi do Berlína. Túto vec však predložil na rozhodnutie predsedovi vlády Sidorovi a predsedovi Slovenského snemu Dr. Sokolovi. Ústavní politickí predstavitelia Slovenska rozhodli, že Tiso má pozvanie prijať.

S týmto poverením 13. marca 1939 napoludnie odišiel Dr. Tiso do Viedne, odkiaľ ho osobitným lietadlom dopravili do Berlína. Večer nemecký kancelár A. Hitler Tisovi oznámil, že ak sa Slováci rozhodnú pre samostatnosť, je ochotný Slovensku zaručiť nezávislosť, inak ho ponechá svojmu osudu, čo znamenalo rozdelenie Slovenska medzi Nemecko, Maďarsko a Poľsko. A pretože Maďarsko už koncentrovalo svoje vojsko smerom na slovenské hranice, musia sa Slováci rozhodnúť „bleskurýchle“ (blitzschnell).